ČASOPIS ZA KULTURU I DRUŠTVENA PITANJA BEHAR GODINA XXV • 2016. • BROJ 134 • CIJENA 40 KN

BEHAR

Mali muzej bošnjačke umjetnosti u Hrvatskoj

OMER MUJADŽIĆ
HAJRUDIN KUJUNDŽIĆ
ISMET ICO VOLJEVICA
FADIL HADŽIĆ
FEĐA ŠEHOVIĆ
MERSAD BERBER
IZET ĐUZEL
FADIL VEJZOVIĆ
MUNIR VEJZOVIĆ
HAMO IBRULJ
DINO NURADIN TRTOVAC
HAMO ČAVRK
ĐENANA VOLJEVICA ČIČIĆ
ALEM KORKUT
ZLATAN VEHABOVIĆ

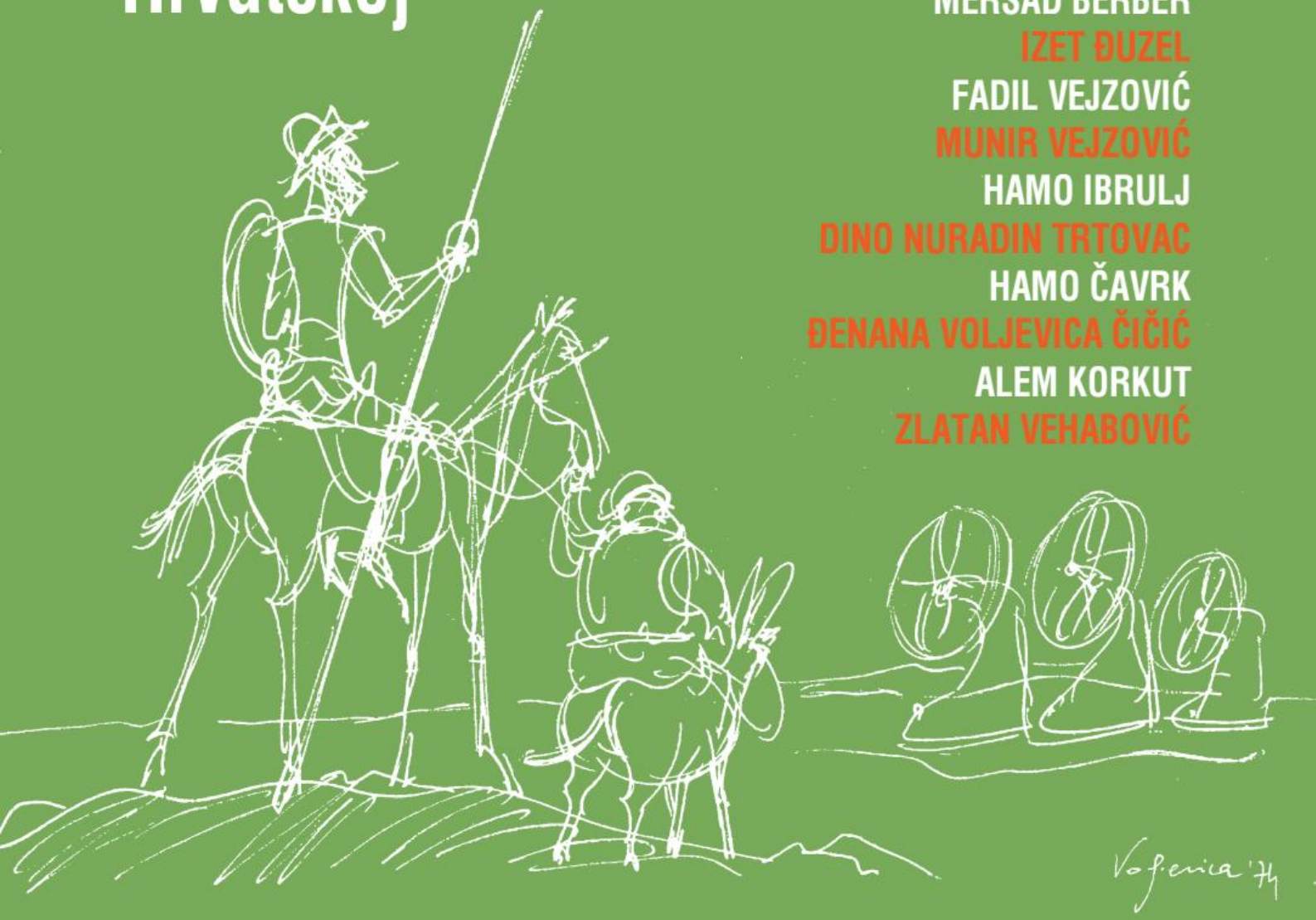

BEHAR, dvomjesečni bošnjački časopis za kulturu i društvena pitanja

Nakladnik:
Kulturno društvo Bošnjaka Hrvatske PREPOROD

Za nakladnika:
Ervin JAHIĆ

Glavni i odgovorni urednik:
Sead BEGOVIĆ

Izvršni urednik:
Filip Mursel BEGOVIĆ

Urednik Ekonomskog podlistka:
Faris NANIĆ

Lektura:
Mahir SOKOLIJA

Grafički urednik:
Selma KUKAVICA

DTP:
Mahir SOKOLIJA

Uredništvo: **Remzija HADŽIEFENDIĆ PARIĆ, Rusmir AGAČEVIĆ, Edin Urjan KUKAVICA, Senad NANIĆ, Sena KULENOVIĆ, Azra ABADŽIĆ NAVAEY, Edib AHMETAŠEVIĆ**

Rukopisi i fotografije se ne vraćaju.

Adresa:
BEHAR
KDBH "Preporod"
Ulica Grada Vukovara 235,
10000 Zagreb, Hrvatska
Telefon i fax: 00385 (0)1 483-3635
e-mail: casopisbehar@gmail.com
kdbhpreporod@kdbhpreporod.hr
web: www.behar.hr

Cijena po primjerku: 40 kn, godišnja pretplata: 200 kn
Cijena u BiH: 10 KM, godišnja pretplata 60 KM.
Kunski žiro-račun:
ZABA **2360000-1101441490**
Devizni žiro-račun: SWIFT ZABA HR 2X:
703000-280-3755185
(S naznakom: Preporod, za Behar)

Tisak: ***topgrafika*, Velika Gorica**

Tiskano uz financijsku potporu iz Državnog proračuna Republike Hrvatske putem Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske

ISSN 1330-5182

Mišljenja i stavovi koje zastupaju autori nisu nužno i stavovi uredništva.

Biografije likovnih umjetnika uvrštenih u ovaj broj Behara preuzete su iz: "Modra rijeka, raznobojni pritoci: Participacija i recepcija umjetnika bošnjačkih korijena u Hrvatskoj" u izdanju Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj

SADRŽAJ

Omer Mujadžić 4

Hajrudin Kujundžić 16

Ismet Ico Voljevica 18

Fadil Hadžić 22

Feđa Šehović 24

Mersad Berber 26

Izet Đuzel 38

Fadil Vejzović 42

Munir Vejzović 50

Hamo Ibrulj 62

Dino Nuradin Trtovac 64

Hamo Čavrk 72

Đenana Voljevica Čičić 78

Alem Korkut 80

Zlatan Vehabović 86

Behar je prvi slavni bošnjački list tiskan latinicom u Sarajevu godine 1900., a izlazio je sve do 1911. godine. Prvim mu je urednikom bio Safvet-beg Bašagić, a vlasnik Ademaga Mešić. Objavljivao je tekstove "za zabavu i pouku", izvorne i prijevodne književne priloge bosanske i islamske obojenosti. Beharov se sjaj nije dao integracijom pretopiti u bliske susjedne kulture, a niti preimenovati. Od 1992. godine izlazi zagrebački Behar ocijenjen "najboljim što su Bošnjaci dosad imali". On je najbolji izraz povezanosti nacionalne manjine sa životnom sredinom, dijasporom u svijetu i matičnim narodom u Bosni i Hercegovini. U desetogodišnjem razdoblju (1992.-2002.) glavni i odgovorni urednik zagrebačkog izdanja bio je književnik dr. Ibrahim Kajan, a potom ga je zamijenio dr. Muhamed Ždralović koji je tu službu obnašao do ljeta 2006. godine.

Neiskorjenjiva imaginacija bošnjačke umjetnosti

Piše: SEAD BEGOVIĆ
glavni urednik

Bošnjaci i muslimani u Hrvatskoj s umjetničkim procedeom, ne bez različitih kušnji, sastavnica su grandioznog *paviljona* hrvatske likovnosti, te su, opet, u kulturnoj službi i na ponos matičnoj domovini Bosni i Hercegovini. Kao i književnici, nikada nisu okaljali svoj bilateralni status između dvije domovine kao ljudi iz umjetnosti, dapače, nisu ostali samo *nomadi ljepote* na radnoj plohi lijepe Hrvatske između trivijalnih slojeva urbane kulture i medijske ekstravagancije koja će i lupanje glavom o zid proglasiti umjetničkom *ad hoc* intervencijom u prostoru – nazivajući to interakcijom glave i zida. Oni su dio jednog povijesnog estetskog procesa koji se stalno obnavlja pa će i ovaj prilog "Behara", uslijed barbarizacije struktura društva i njegovih niskih umjetničkih standarda, biti prilog proširene i *blještave* galerizaciji bošnjačke likovne umjetnosti u Hrvatskoj – njenih različitih tehnika i artističkih energija.

Za početak, pred nama su već prepoznati i većma hvaljeni umjetnici čija su djela, tijekom više od pola stoljeća, postala paradigme moderne umjetnosti u Hrvatskoj i slijedom toga u Bosni i Hercegovini. Neki su radovi dio postojeće hijerarhizacije umjetnosti visokih dometa, a neki su zabilježeni u zapaženim programima avan-

Pred nama su već prepoznati i većma hvaljeni umjetnici čija su djela, tijekom više od pola stoljeća, postala paradigme moderne umjetnosti u Hrvatskoj i slijedom toga u Bosni i Hercegovini. Neki su radovi dio postojeće hijerarhizacije umjetnosti visokih dometa, a neke su zabilježene u zapaženim programima avangardnih skupina. Izgledno je reći da su umjetnička prožimanja izazvana posebnim zajedničkim sentimentima, a ne samo migracijama

gardnih skupina. Izgledno je reći da su umjetnička prožimanja izazvana posebnim zajedničkim sentimentima, a ne samo migracijama.

Sjetimo se A. G. Matoša na Svjetskoj izložbi 1900. godine u Parizu na kojoj ga je privlačio samo bosanskohercegovački paviljon upravo zbog sentimentalnih i patriotskih razloga. Naime, nacionalni su znakovi u tom paviljonu bili naglašeniji od onih u ugarsko-hrvatskom izložbenom prostoru. Nije to bio nikakav primitivni zov starčevićanca koji je u umjetnosti odbijao visoku gospodsku estetiku i ilirsku bidermajersku plesnu dvoranu, a prigrlio onu blisku puku s "bezobzirnom" satirom i britkim zanovijetanjima koja uvažavaju nešto što postoji nasuprot, recimo krčma s pogledom na Eiffelov toranj, već književnika koji je tada mogao prepoznati Michine plakate i Toulouse-Lautrecove pariške varijetetske prizore, dakle, fenomene svugdje prisutne subkulture.

Ne moramo se ovdje truditi i gubiti u intermedijalnim prispodobama koje su uglavnom zajedničke u čitavoj regiji. Možemo se koncentrirati na ritam života, koji se spaja s efektom boja i drugih materijala u karakteristični kulturni kontekst i kolektivnu svijest Hrvata i Bošnjaka. Taj ritam, uglavnom, određuje umjetnost kopernikanskog nazora, to jest sustava koji nebesko svodi na zemaljsko. Pođimo samo od onih umjetnika kojima nije bilo niti je stalo do raznih efekata i marifetluka, već do njihova rada koji je privukao hrvatsku kulturnu javnost, pa zatim i europsku, pa zatim i svjetsku... Dobri primjeri takva predočavanja u ovom broju "Behara" su, između ostalih, na svoj način jednakovrijedni *svjetovi*: Omer Mujadžić, Mersad Berber, Munir Vejzović, Fadil Vejzović, Dino Nurudin Trtovac, Hajrudin Kujundžić, Izet Đuzel, Hamo Ibrulj, Hamo Čavrk, Alem Korkut, Đenana Voljevica Čičić – sve do polivalentnih stvaraoca, koji su se potvrdili i u književnim vrstama i njenim podvrstama te na filmu. Spomenimo samo Fadila Hadžića, Feđu Šehovića i Ismeta Icu Voljevicu.

Svima je nešto zajedničko, naprimjer, pariško razdoblje i međunarodna mjesta izlaganja, dakle, europska verifikacija, a ne ona palanačka, zatim pohađanje likovnih akademija izvan Bosne (uglavnom je to Zagreb, ali i Ljubljana kada je riječ o Mersadu Berberu), i na kraju uz uvažavanje hrvatskog kulturnog prostora, pa i majstorskih škola, stalno vraćanje na neiskorjenjivu imaginaciju kada je riječ o Bosni. Kao da su oduvijek uglas klicali: Čitav svijet, pa tako i Bosna i Hrvatska, ma kakve one bile, ipak su dovoljno prostrane da zaokupe čitava čovjeka umjetnika.

Omer Mujadžić

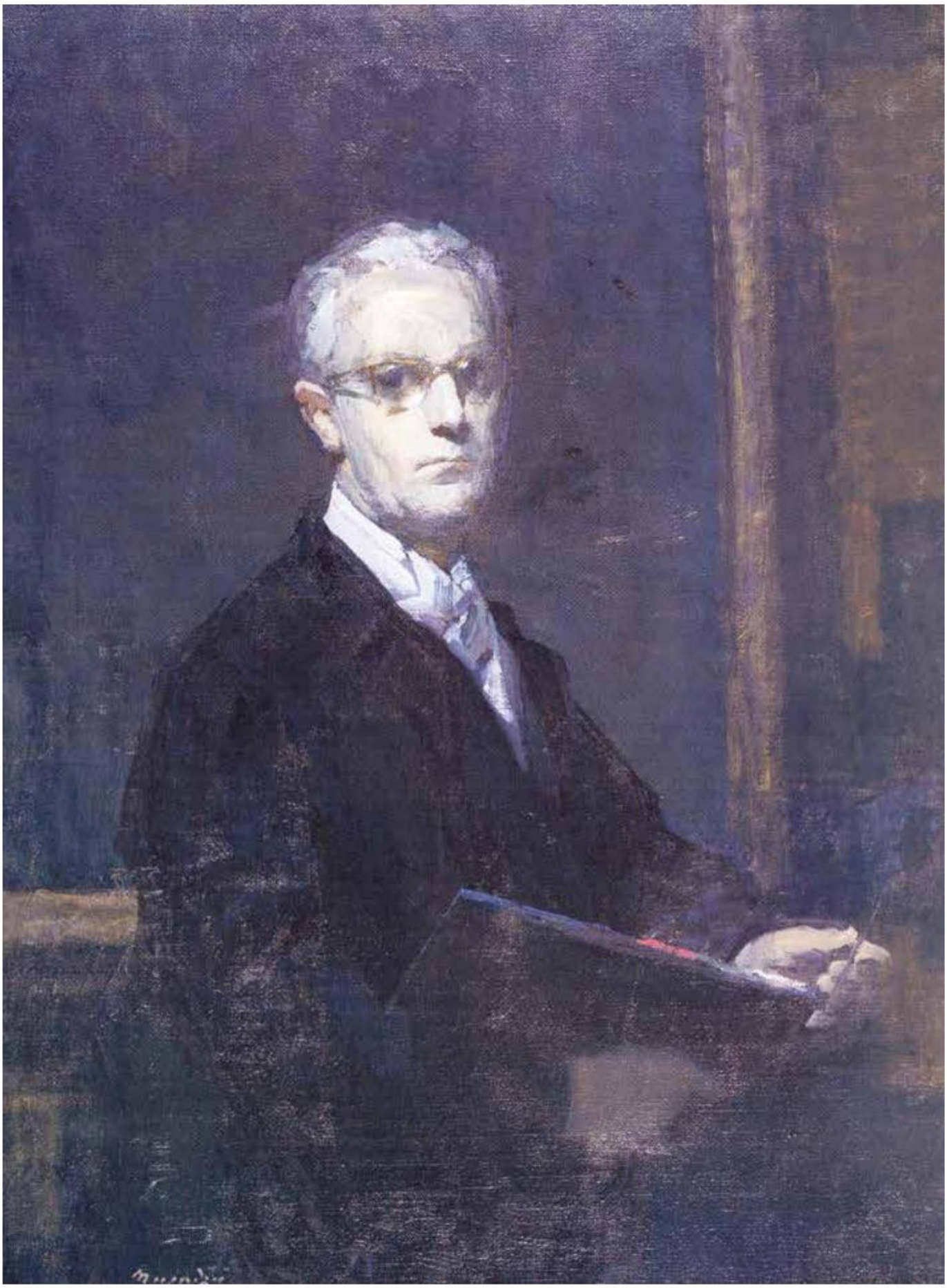

Autoportret, ulje na platnu, oko 1970.

Muslimanke u interijeru, ulje na drvu 1939. (gore)

Lutke, ulje na platnu, 1946. (lijevo)

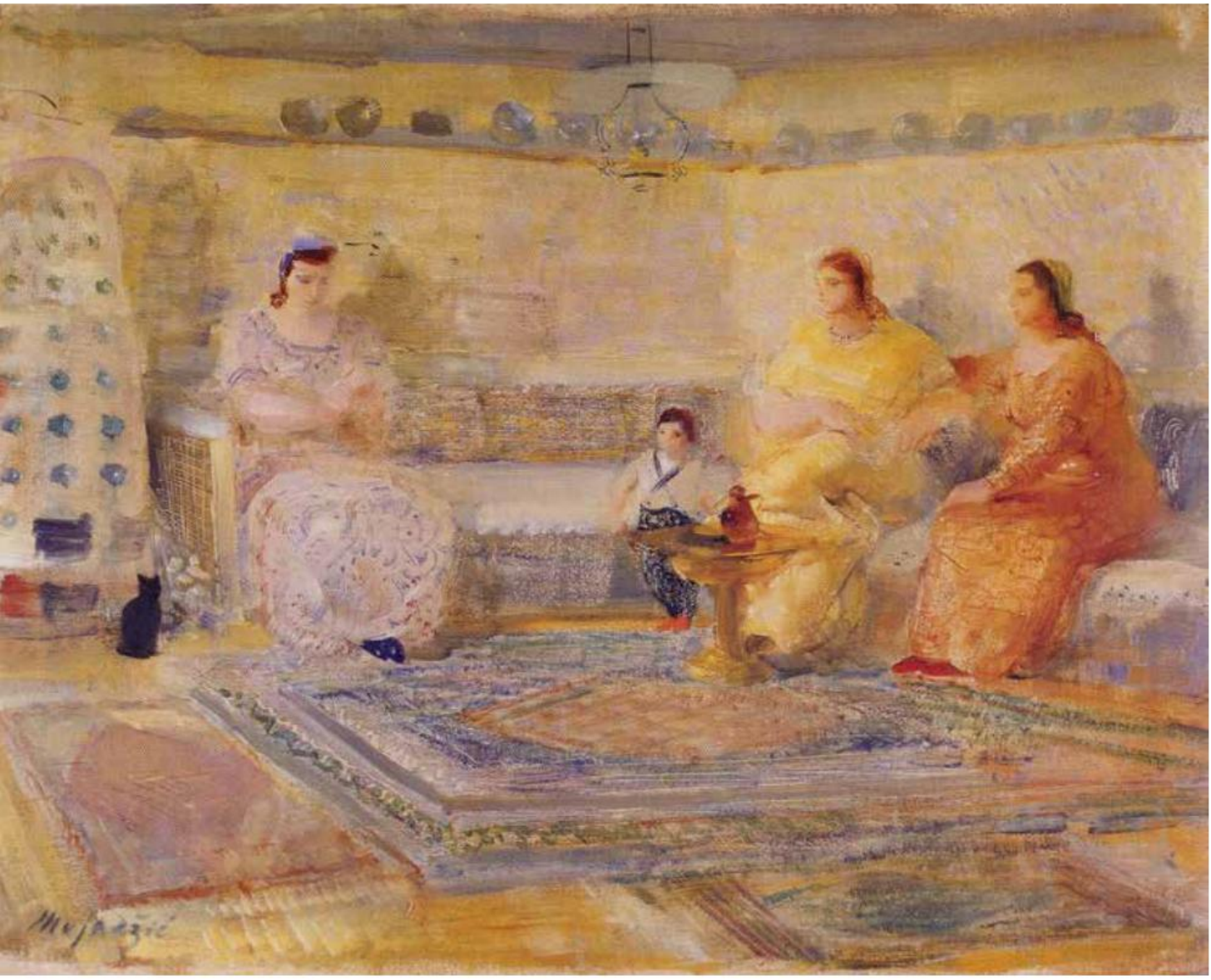

Muslimanke u interijeru, ulje na drvu, 1939. (gore)

Portret Zdenka kao dječaka, ulje na platnu, 1938. (desno)

IRKUS

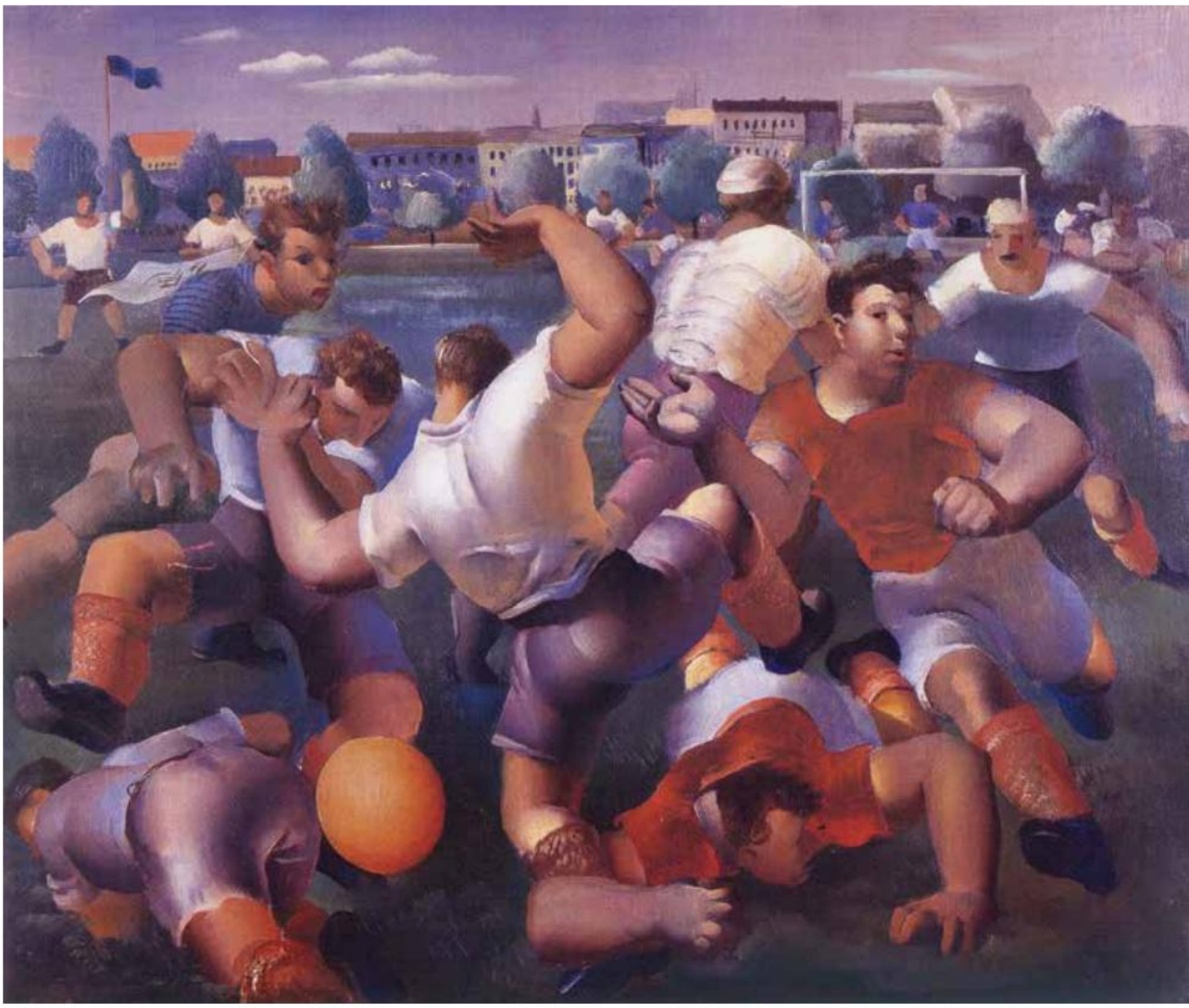

Nogometna utakmica, ulje na dasci, 1929. (gore)

Cirkus, ulje na platnu, 1936. (lijevo)

Primorski pjesaž, 1938. (gore)

Studije, crtež olovkom, oko 1955. (desno)

Rad iz kolekcije dr. Kurjak, ulje na platnu

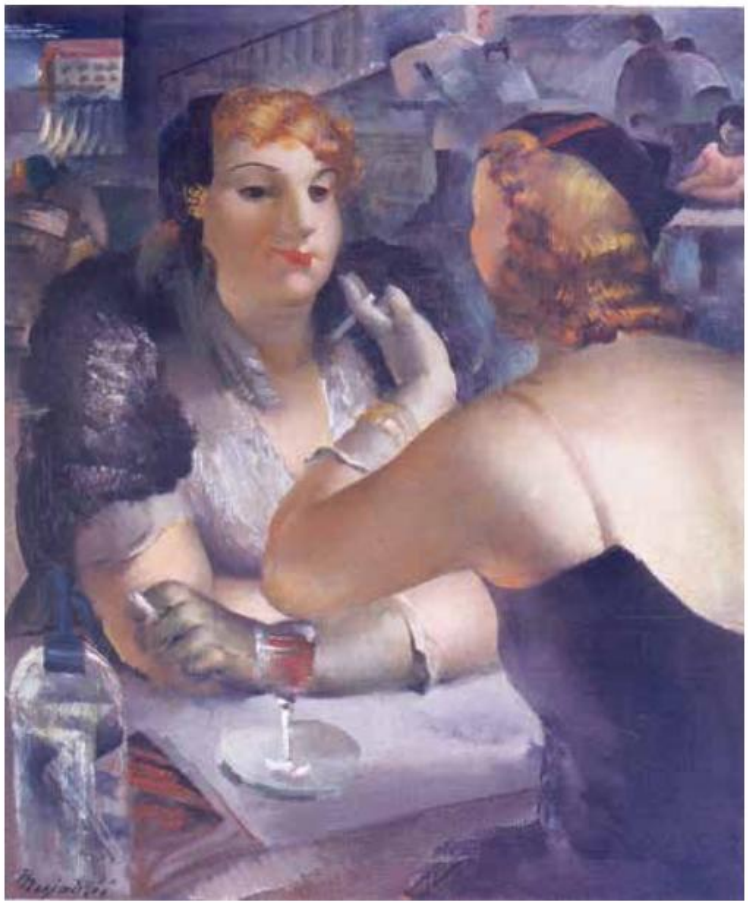

U kavani, ulje na platnu, 1928.

U haremu, ulje na platnu, oko 1926.

Omer Mujadžić (Bosanska Gradiška, 1903. – Zagreb, 1991.) studij slikarstva upisuje na Kraljevskoj akademiji u Zagrebu u dobi od samo petnaest godina, u klasi profesora Ljube Babića. Tijekom studija radio je u Kraljevskom sveučilišnom botaničkom zavodu od 1922. do 1924. godine. Nakon završetka studija, 1924. godine odlazi u Pariz kao stipendist francuske vlade i jednu godinu boravi na L'École Nationale Supérieure des Beaux Arts. U Parizu proučava stare majstore u Louvreu i promatra suvremena zbivanja na pariškoj likovnoj sceni – postkubističku maniru Andréa Lhota, Picassov povratak figuraciji, probuđeni interes za klasične teme blizak Andréu Deraineu. Godine 1925. sudjeluje na jednom od vodećih likovnih skupova onog vremena, na pariškom Jesenskom salonu. Nakon povratka iz Pariza, 1926. godine sudjeluje na grafičkoj izložbi Šestorice u Salonu Ullrich u Zagrebu. Osim te, sudjeluje i na nizu grupnih domaćih i međunarodnih izložaba. Od 1927. godine radi kao crtač u Arheološkom muzeju u Zagrebu, gdje je sve do 1931. godine. Od 1932. do 1933. surađuje sa slikarima Vilkom Gecanom, Jozom Kljakovićem, Franom Kršinićem, Vanjom Radaušem i Marijanom Trepšeom na ilustracijama za posebno izdanje "Alkara" njihovog zajedničkog prijatelja Dinka Šimunovića, u izdanju Ex Librisa. Godine 1933. u Zagrebu organizira svoju prvu samostalnu izložbu popraćenu veoma dobrim likovnim kritikama. Od 1931. godine zaposlen je na Likovnoj akademiji u Zagrebu, gdje radi kao profesor, vodi tečaj anatomije, a zatim slikarsku klasu i predaje pune 42 godine, sve do odlaska u mirovinu 1973. godine.

Hajrudin Kujundžić

Dva konja,
kombinirana tehnika na platnu,
nepoznata godina

Konj,
kombinirana tehnika na platnu,
nepoznata godina

Pejsaž,
kombinirana tehnika na platnu, 1975.

Hajrudin Kujundžić (Velečevo kod Ključa, 1915. – Zagreb, 1986.) osnovnu školu završava 1927. godine, a 1928. nastavlja školovanje na Realnoj gimnaziji u Bihaću. Godine 1935. završava srednju tehničku mašinsku školu u Sarajevu, a 1937. godine odlazi služiti vojsku u Školi pričuvnih podčasnika u Mariboru. Početak Drugog svjetskog rata zatekao ga je u Sloveniji. Biva zarobljen i u logoru u Austriji provodi šest mjeseci. Nakon puštanja iz logora, pristupa domobranima, a 1944. godine odlazi u partizane, gdje je do završetka rata bio šef geodetske sekcije. Godine 1945. konačno se smješta u Zagreb u kojem započinje studirati na Akademiji likovnih umjetnosti u klasi prof. Jerolima Mišea. U istoj klasi bili su još i Boris Dogan, Miljenko Stančić, Ferdinand Kulmer i Šime Perić. Diplomirao je 1951. godine u klasi prof. Jerolima Mišea. Od 1951. do 1954. godine bio je suradnik majstorske radionice Krste Hegedušića, zajedno s Borisom Doganom, Ferdinandom Kulmerom, Šimom Perićem i Ivom Kalinom. Na zahtjev tadašnjeg JAZU-a, kopirao je od 1952. do 1956. godine freske po Istri. Na studijskom boravku u Parizu je 1956. godine. Dvije godine poslije dobiva stipendiju "Moša Pijade" i odlazi na studij u Italiju. Godine 1973. dobio je nagradu Grada Zagreba. Od 1976. do 1979. godine bio je predsjednik Hrvatskog društva likovnih umjetnika. Priredio je više od šezdeset samostalnih izložbi (Zagreb, Rijeka, Beograd, Sisak, Milano, Stuttgart, Sarajevo, Como, Amsterdam, Leuwarden, Groningen, Pariz, Enkhuizen, Eindhoven, Lecco, Bissingen, Beč, Landeck, Koprivnica, Crikvenica, Maribor, Selce, Vinkovci, Osijek, Ključ, Zadar).

Ismet Ico Voljevica

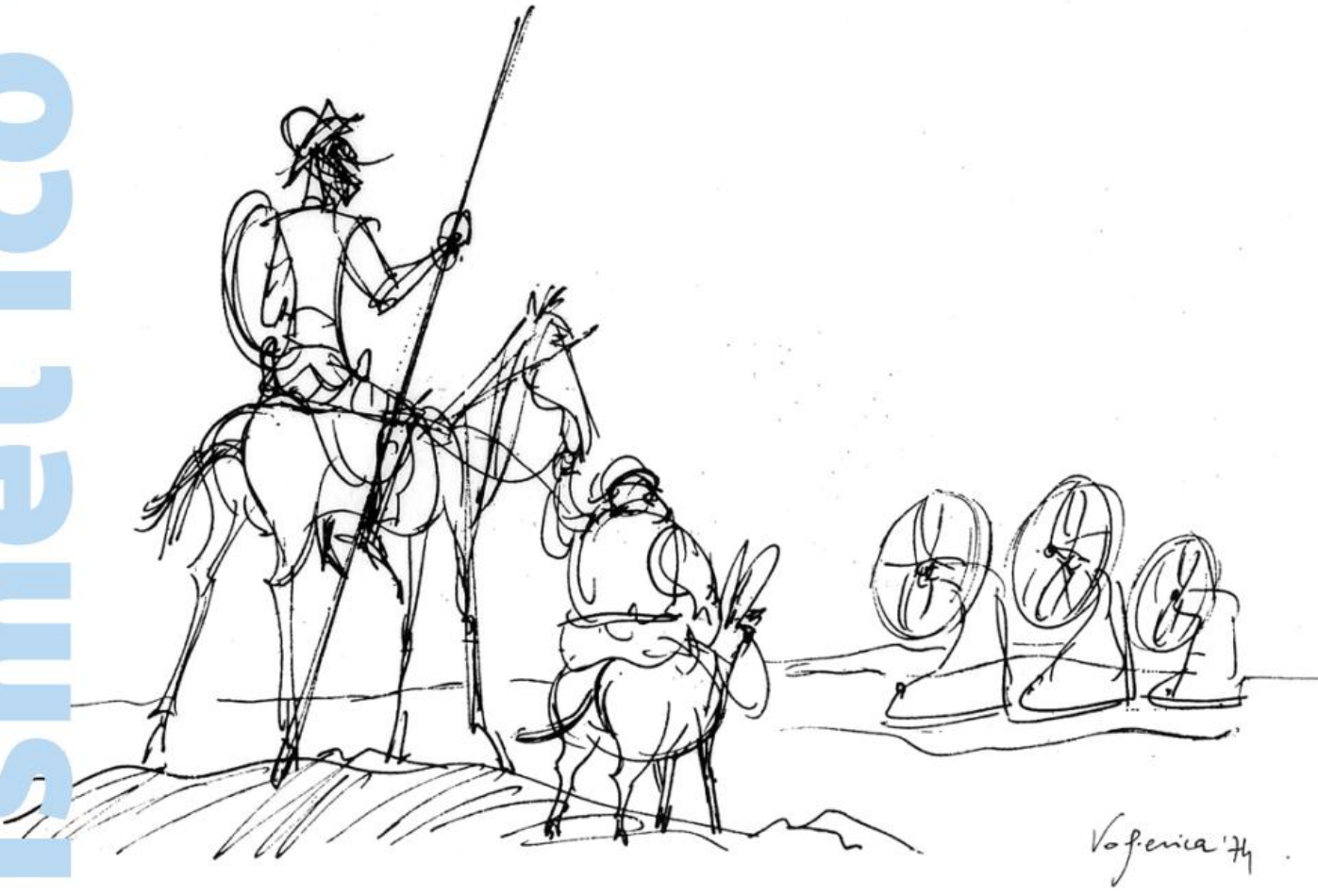

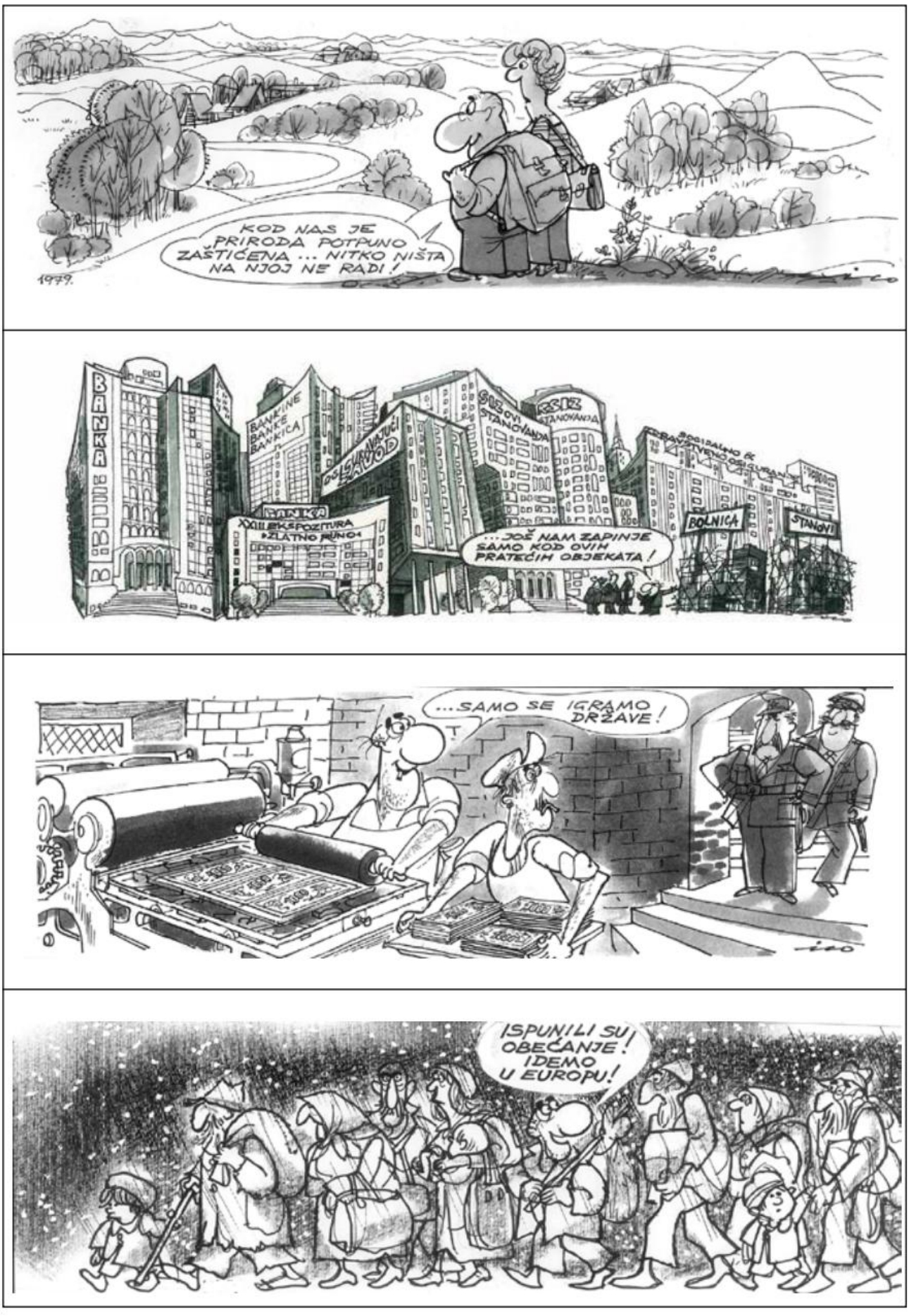
KOD NAS JE PRIRODA POTPUNO ZAŠTIĆENA ... NITKO NIŠTA NA NJOJ NE RADI!
1979.
BANKINE BANKE BANKICA
OSIGURAVAJUĆI ZAVOD
BANKA
XXIII EKSPOZITURA "ZLATNO RUNO"
...JOŠ NAM ZAPINJE SAMO KOD OVIH PRATEĆIH OBJEKATA!
BOLNICA
...SAMO SE IGRAMO DRŽAVE!
ISPUNILI SU! OBEĆANJE! IDEMO U EUROPU!

NE ZABORAVLJAJMO!

Karikatura je povećalo kroz koje se bolje vide ljudi i događaji. Ismet-Ico Voljevica, čije karikature objavljujemo, ne koristi samo "povećalo" nego i "dalekozor". Otkriva on dalekovidno ono što će se sutra desiti (pogledajte datume objavljenih zapažanja), zato su njegove stare karikature danas još aktualnije.

Da bi karikaturist bio dobar prognozer potrebno je veliko iskustvo i mudrost jer on polaže račun pred najstrožim sucem koji se zove - vrijeme.

Daroviti Ismet ne boji se toga suca!

Fadil Hadžić

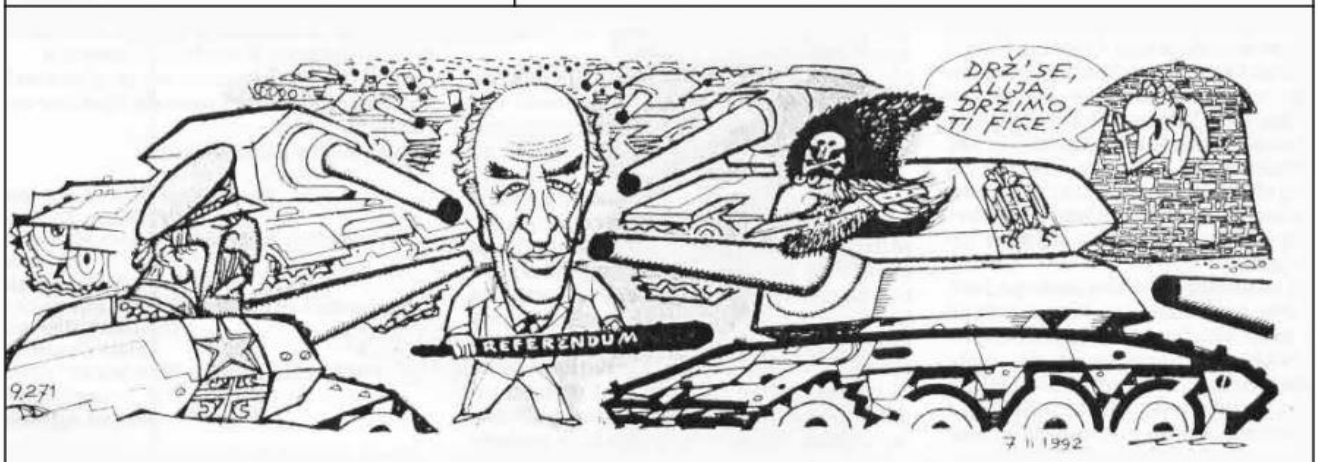

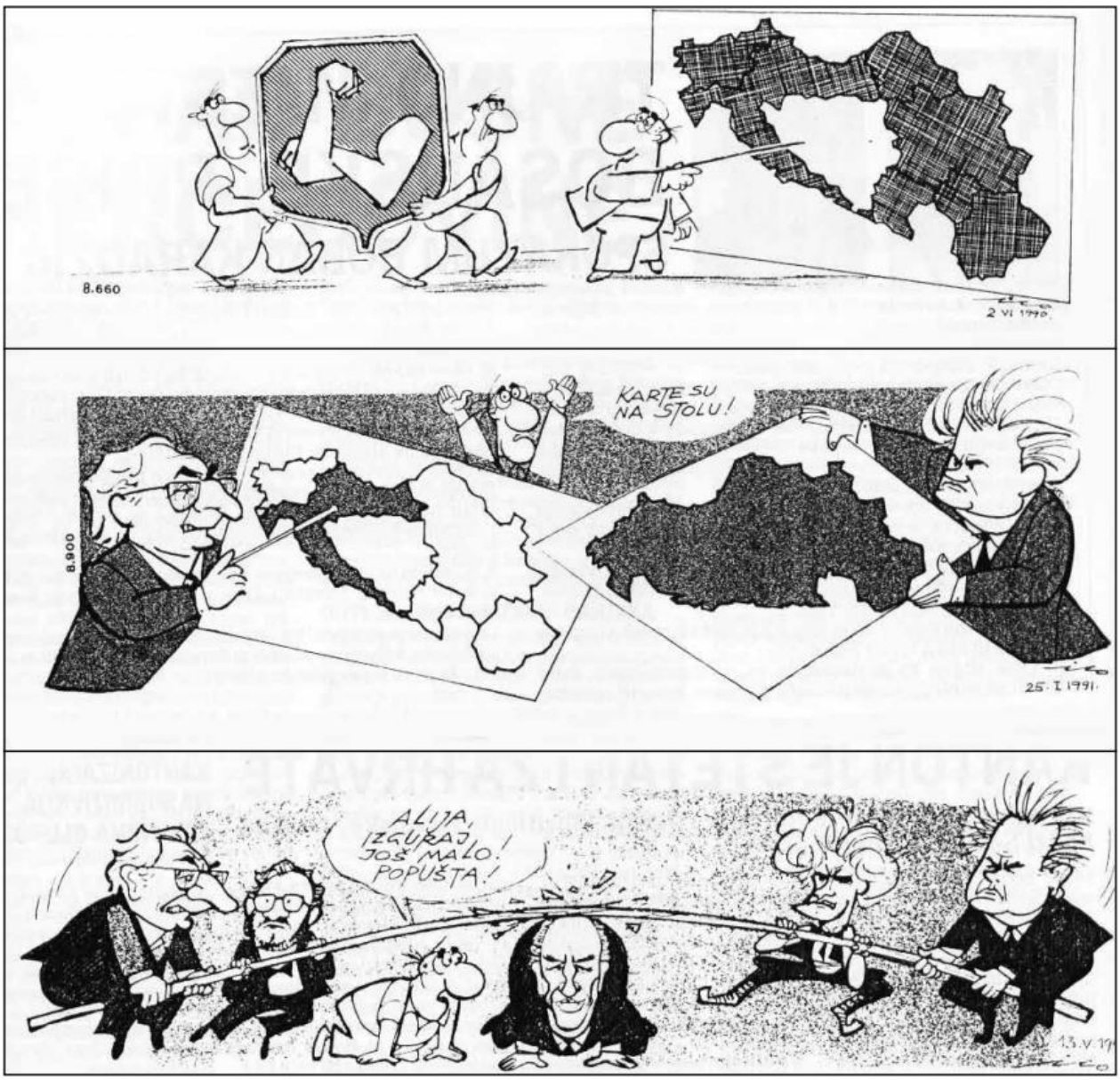

Ismet Ico Voljevica (Mostar, 1922. – Zagreb, 2008.) gimnaziju je završio u Sarajevu a studij arhitekture u Zagrebu. Karikaturom se počinje baviti 1946. godine u "Kerempuhu", s kojim surađuje sve do prestanka izlaženja ovog lista 1965. godine. Profesionalno, kao karikaturista, radi od 1949. godine, kada nastaje lik "GRGA" i kada postaje članom Društva novinara Hrvatske. Lik "GRGA", od "Narodnog lista", preko "Večernjeg lista", počinje svoje svakodnevno pojavljivanje koje će trajati pedeset godina. Radio je i kao urednik humorističkog priloga u "Vjesniku". Surađuje s humorističkom revijom "Paradoks", od njenog osnivanja 1966. do ukidanja 1970. godine. Objavljivao je karikature i u inozemnim humorističkim listovima te tijekom svoje duge i iznimno plodne karijere izlagao na mnogim izložbama karikatura u Hrvatskoj i u svijetu. Dobitnik je brojnih nagrada i priznanja, među kojima su i najviše svjetske i domaće nagrade za karikaturu – Montreal, Kanada, Grand Prix 1974. godine, pet uzastopnih godina osvajač Specijalne nagrade lista "Yomiuri Shimbun" u Tokiju. Nagrade je osvajao na međunarodnim izložbama u Beču, Londonu, Berlinu, Ateni, Hannoveru, Istanbulu, Ankari, Montrealu, Zugu, Anconi, Vastu, Bordigheri, Tolentinu, Gabrovu, Tokiju. Godine 1995. dobitnik je nagrade "Dijamantna karika" Društva karikaturista Hrvatske, kao hrvatski karikaturist s najviše osvojenih međunarodnih nagrada. Uz karikaturu, godinama je radio u čuvenoj zagrebačkoj školi za crtani film "Zagreb film", kao autor nagrađivanih scenografija za crtane filmove. Bavio se i primijenjenom grafikom i opremom knjiga. Godine 1999. zaokružuje svoje pedesetogodišnje svakodnevno bavljenje karikaturom. Te godine i "GRGA" slavi pedeset godina života i svakodnevnog pojavljivanja, po čemu je jedan od najdugovječnijih, ako ne i najdugovječniji crtani lik u dnevnom tisku. Voljevica se karikaturom bavio predano, zaljubljenički, sve do smrti.

Fadil Hadžić

Fadil Hadžić hrvatski je komediograf, filmski redatelj i novinar (Bileća, 1922. – Zagreb, 2011.). Diplomirao je slikarstvo na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu 1973. godine. Bio je glavni urednik satiričnog časopisa "Kerempuh", tjednika "Vjesnik u srijedu", "Telegrama" i "Oka" te urednik kulturne rubrike "Vjesnika". Osnovao 1950. godine Kerempuhovo vedro kazalište (od 1951. "Komedija"), 1964. Satiričko kazalište "Jazavac" (danas "Kerempuh"), te 1981. godine kazalište "Vidra", a bio je i intendant zagrebačkoga HNK. Napisao je više od šezdeset komedija i proznih djela (najizvođeniji je suvremeni hrvatski komediograf). Filmom se bavio od 1951. godine, kada je osnovao prvu hrvatsku tvrtku za proizvodnju crtanih filmova "Duga-film". Ukupno je režirao sedamnaest dugometražnih igranih filmova. Dobio je Nagradu "Vladimir Nazor" za životno djelo 1984. godine. Bogati slikarski opus sadrži oko tisuću radova, ulja i crteža. Imao je sedamnaest samostalnih izložaba a sudjelovao je i u trinaest skupnih. U slikarskim motivima prevladavaju portreti, aktovi, istarski krajolici i vedute u ulju na platnu, akvarelu i pastelu.

Tri žene,
ulje na platnu, nepoznata godina

Lica,
ulje na platnu, nepoznata godina

Žene,
ulje na platnu, nepoznata godina

Feđa Šehović

Moj susjed, akrilik, 2001.

Konavoska bandijera, akrilik, 2003.

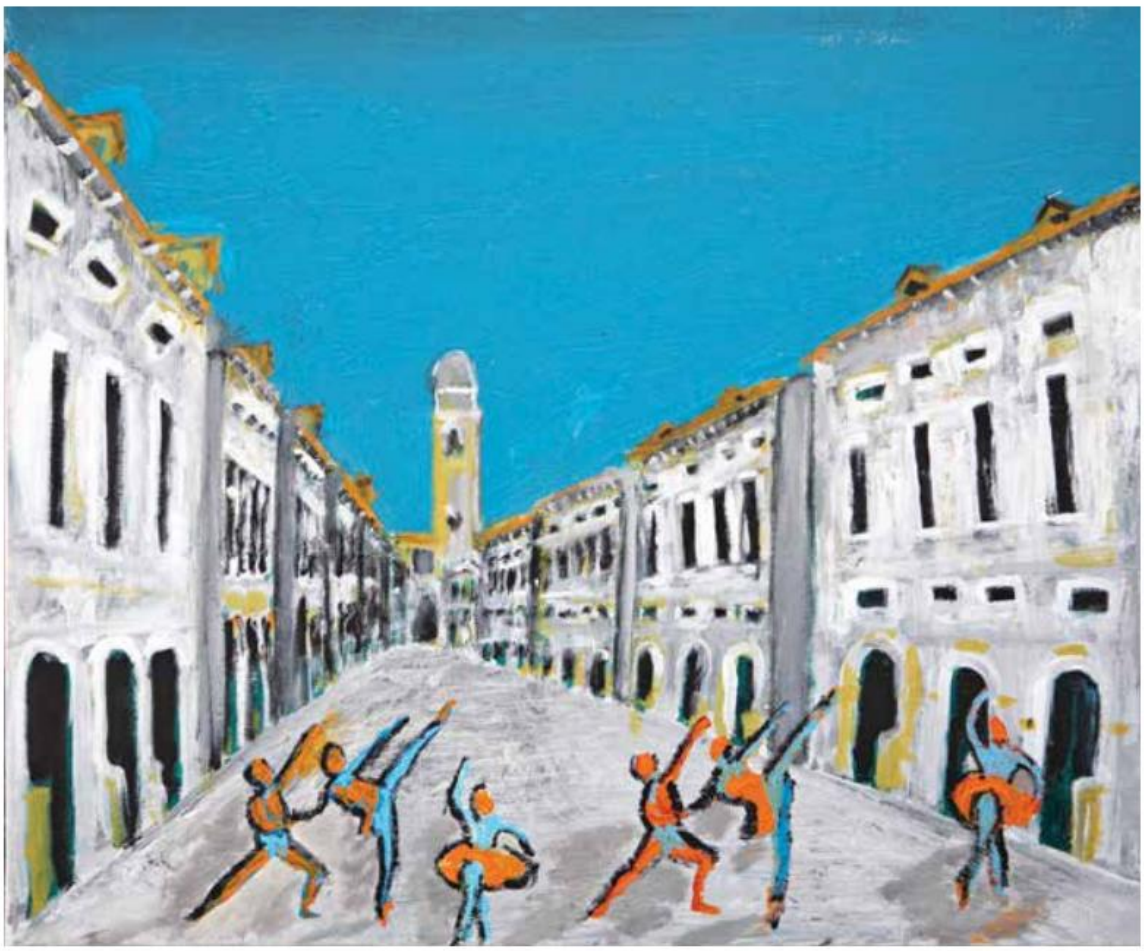

Grad kulisa 3, akrilik, 2001.

Feđa Šehović (pseudonim Raul Mitrovich) rodio se 1930. godine u Bileći. Poslije završenog Filozofskog fakulteta u Zagrebu radi u Dubrovniku u osnovnoj, te u nekim srednjim školama. Radio je kao slobodni novinar, direktor Drame HNK u Splitu, zatim kao knjižničar i ravnatelj Znanstvene knjižnice u Dubrovniku, da bi od 1985. godine sudjelovao u izgradnji Doma "Marina Držića", a potom postao i njegovim prvim voditeljem. Umirovljen je na toj dužnosti 1996. godine. U posljednjem ratu (u kojim je aktivno sudjelovao) piše svoj ratni dnevnik koji se u prvom izdanju 1992. zvao "Zla kob zaborava", zatim, tih godina, slijedi knjiga "Priče iz Vitaljine" i ratni roman "Četiri vozača apokalipse". Šest njegovih romana: "Kazin", "Savršeno umorstvo", "Veljun", "De bello ragusino", "Dogon" i "Knjiga postanka" čine jedinstvenu Dubrovačku tralalalogiju – humoristično-satirički portret jednog grada, njegovih ljudi, mentaliteta, morala i običaja. Godine 1980. Šehović svojoj stalnoj i kvalitativnoj romanesknoj referenci, Marinu Držiću, posvećuje romansiranu biografiju pod naslovom "Vidra", a njegovim ponajboljim romanima smatraju se naslovi "Gorak okus duše", "Oslobađanje đavola" i "Uvod u tvrđavu". Kritika ubrzo uviđa da on u narativnoj metodi vrsno koristi kroničarske manire Ive Andrića i Ivana Aralice te uz Nedjeljka Fabrija postaje najznačajnijim i najprivlačnijim piscem povijesnih romana. Književni povjesnik Krešimir Nemec smatra da je postmodernističkim postupkom, odnosno zaklanjajući se pod pseudonimom Raul Mitrovich, osmislio posve nov "zamaskiran" identitet za novo spisateljsko ruho. Zasebnu tematsko-motivsku cjelinu čini njegov roman "Svi kapetanovi brodolomi" iz 1992., da bi sintezu svoga pripovjedačkog rada ostvario s fascinantnim romanesknim petoknjižjem "Ilijasbegovići – Cronica travuniana". Svojim posljednjim romanom "Prokleta ergela" (2009.), svojevrsnom hommageu franjevačko-muslimanskim vezama i Bosni uopće, Šehović se još jednom potvrđuje kao jedan od najznačajnijih pisaca povijesnih romana u Hrvatskoj. Zbirku svojih pučkih komedija, drama i dramoleta objavio je 1969. godine i to je bila njegova prva objavljena knjiga. Blizak komediografiji talijanskoga poratnog neorealizma, uspješno se, između ostalog, predstavio s dramama "Dubrovački škerac", "Novela od kapetana", "Kurve" i "Katarina II". Za Feđu Šehovića riječ je odista bila "u početku", naravno nastala iz glazbe, i za njega nikada nije bila tlapnja i hinjenje, te se stoga, prije svega, ostvarivao lijepom riječju. Život je obogaćivao slikarstvom. Ono je za njega bilo posebni trenutak tješiteljstva. Ako je usklađena riječ svoju svrhu zadobila u intrigantnoj naraciji, njegovo slikarstvo nije zahtijevalo takvo savršenstvo, ali nadarenost svakako jest. U svojoj pripovjednoj prozi slutio je Tvorca, a u slikarstvu su mu najčešći motivi njegov voljeni Dubrovnik, pa makar bio on i uz "gorak okus duše".

Mersad Berber

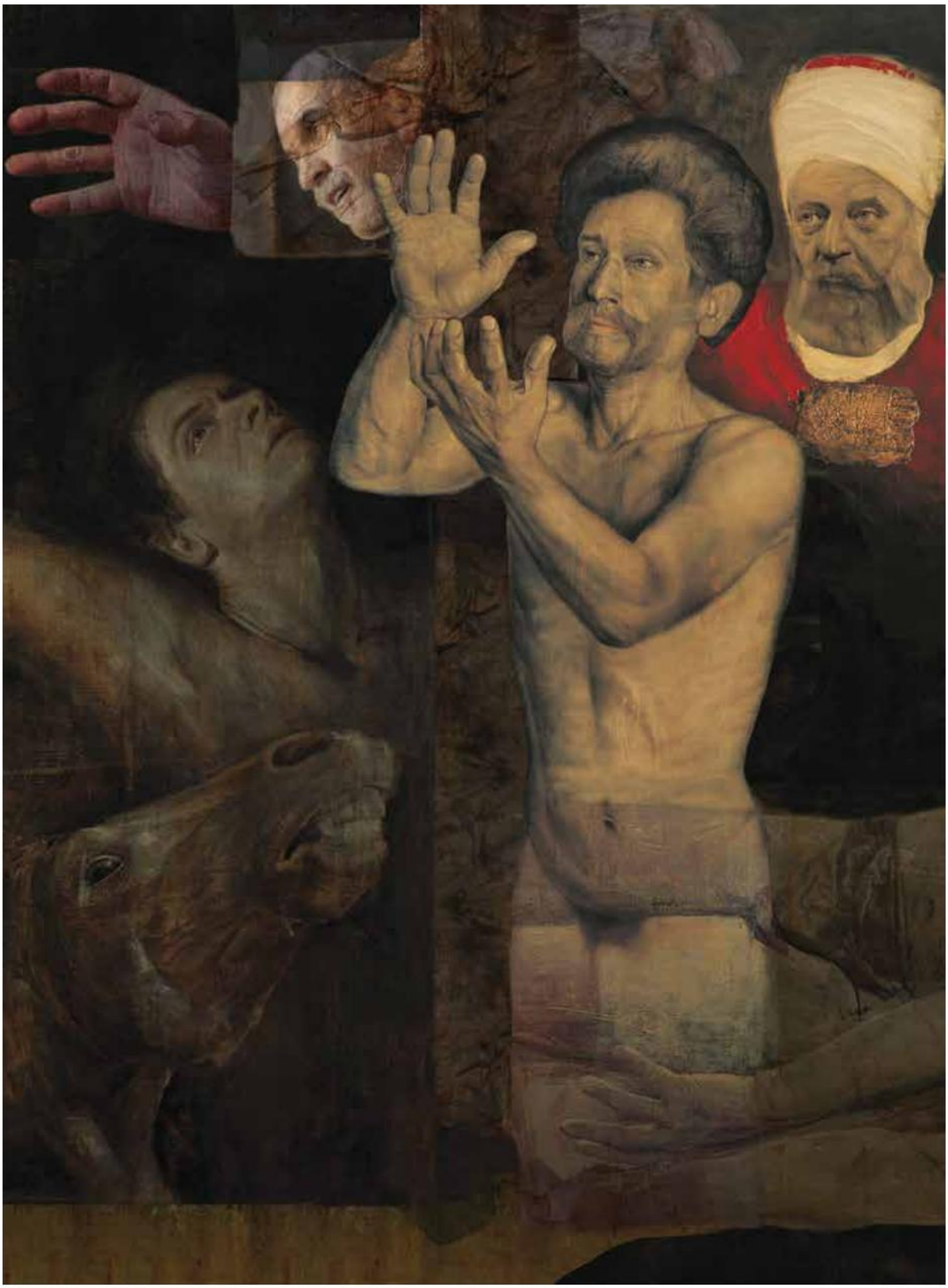

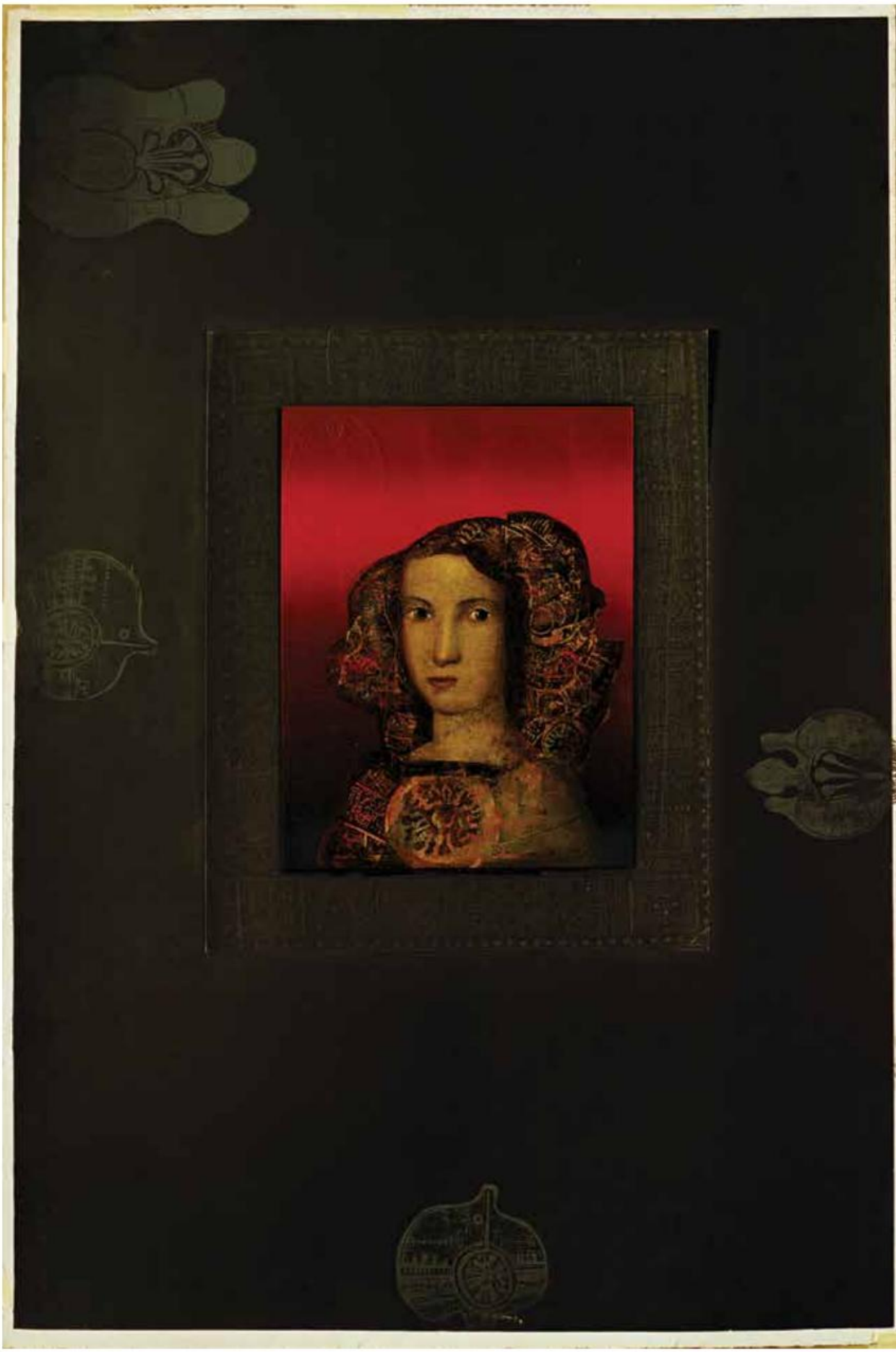

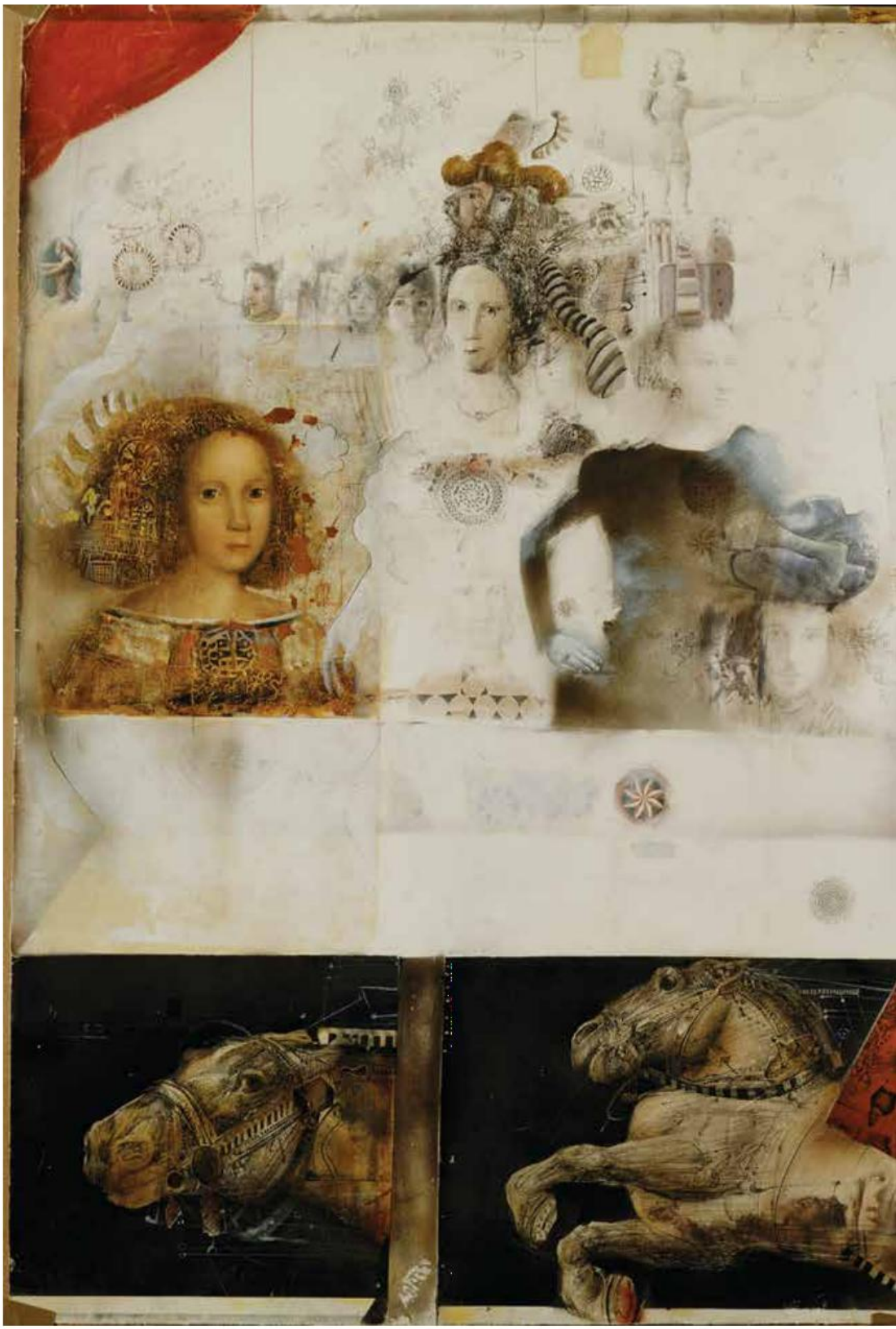

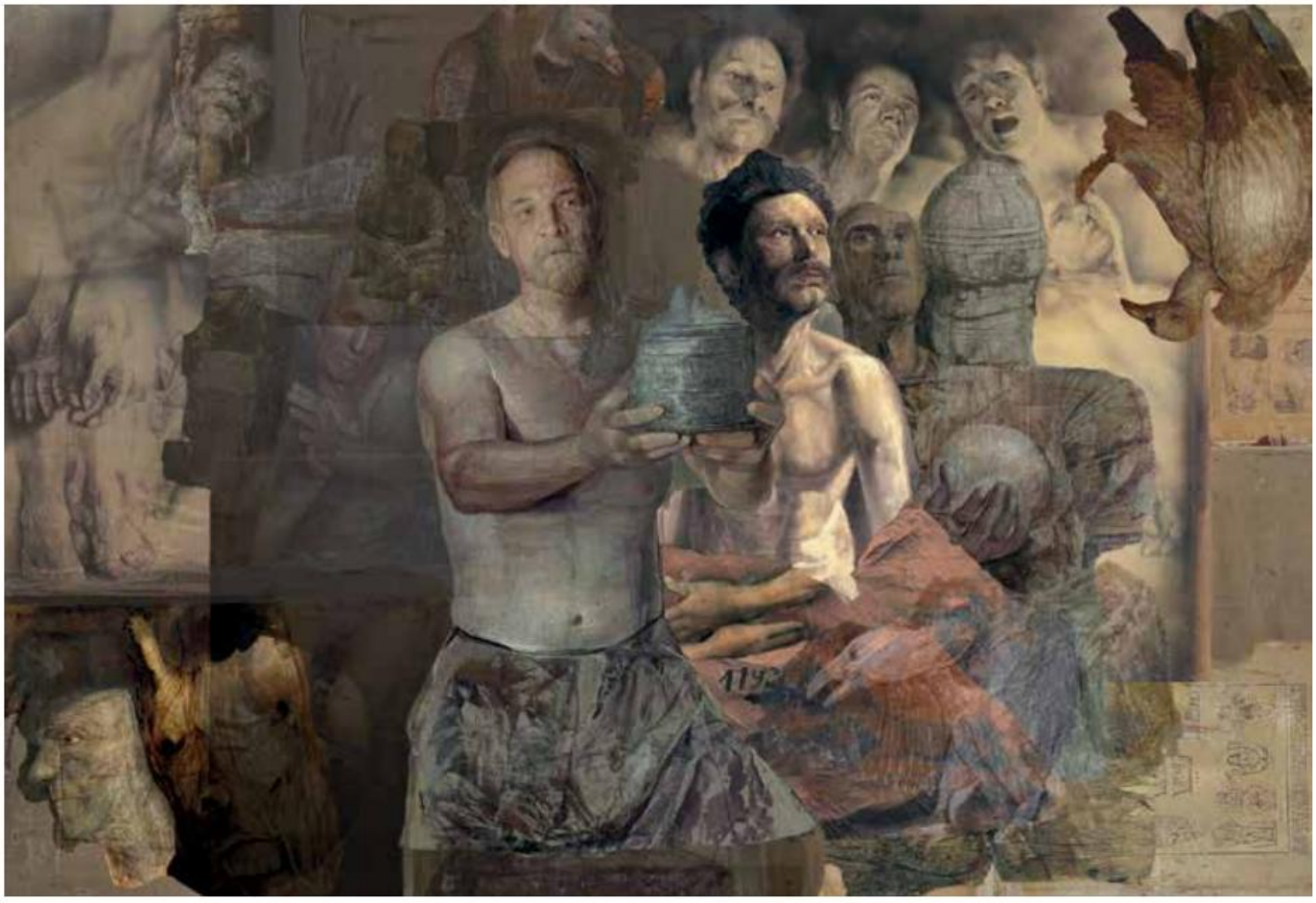

Mersad Berber (Bosanski Petrovac, 1940. – Zagreb, 2012.) za vrijeme Drugog svjetskog seli s obitelji u Banju Luku, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju. Akademiju likovnih umjetnosti u Ljubljani završio je 1963. godine u klasi prof. Maksima Sedeja, a poslijediplomski studij grafike 1965. godine na istoj instituciji kod prof. Rikarda Debenjaka. Iznimno plodan Berberov opus razvijao se kroz stvaralačke cikluse rađene u klasičnim likovnim tehnikama: ulje na platnu, crtežu i grafici, a svakako treba reći da je njegova djelatnost u scenografiji također od iznimnog značenja. Kritika je iščitavala u njegovom stvaralaštvu autentičnog pjesnika Bosne u čemu je narativna komponenta prepoznatljivog tematskog ishodišta oblikovna specifičnom likovnom izražajnošću. Već su prvi veći ciklusi određeni tim značajkama, a plodne mijene njegova rada pratimo u dugom razdoblju od 1967. do 1992. godine. Posebno poglavlje u Berberovu djelu čine ciklusi posvećeni velikim europskim majstorima kista s kojima je izgrađivao likovni dijalog ususta vljujući njihove vrijednosti u kontekst vlastitoga rukopisa: "Hommage Velasquezu" (1976.) ili "Hommage Vlahi Bukovcu" (1993.–2003.) i dr. Četiri monografske knjige sažimaju Berberov golemi opus u autorskim interpretacijama koje potpisuju: Muhamed Karamehmedović (1979.), Vlado Bužančić (1997.), Abdulah Šarčević (2000.) te divot izdanje ciklusa "Srebrenica" (2011.) s tekstovima: Igora Zidića, Abdulaha Sidrana, Ćazima Sarajlića, Edwarda Luice-Smitha i autorovim zapisima iz atelijera. Mersad Berber izlagao je u muzejima i galerijama bivše Jugoslavije, kao i s jednakim uspjehom u velikim europskim, američkim i ruskim kulturnim centrima: Hamburgu, Münchenu, Londonu, Parizu, Firenzi, Madridu, Istanbulu, Krakowu, New Yorku, Moskvi i drugdje. Djela mu se nalaze u respektabilnim privatnim zbirkama, muzejima i galerijama širom svijeta, a za svoj rad primio je i brojna priznanja, nagrade i odličja od kojih izdvajamo: Prešernova nagrada na Akademiji likovnih umjetnosti u Ljubljani (1961.), Prva Nagrada VI. Mediteranskog biennala u Aleksandriji, Nagrada fonda "Moše Pijade", Beograd (1967.), Nagrada Grada Sarajeva (1970), Nagrada Grada Krakowa na IV. međunarodnom binnalu grafike (1972.), Grand Prix, IV. biennale internazionale della grafica d arte, Firenza, (1974.), Velika Premija Lalit Kala Academy na V. indijskom trijenalu, New Delhi, (1978.), Grand Prix, II dubrovačkog salona "Nikola Božidarević" (1980.), Počasna premija međunarodnog žirija na X. međunarodnoj izložbi originalnog crteža, Rijeka (1986.), Odličje Republike Hrvatske "Danica hrvatska s likom Marka Marulića" (1996.), Velika nagrada za grafiku, Krakow (1997.), Grand prix za grafiku na međunarodnom trijenalu grafike u Krakowu (2009). Odličje Republike Hrvatske "Red hrvatskog pletera" (2010.). A naročito je svojim posljednjim samostalnim izložbama u Španjolskoj, Turskoj i Rusiji potvrđivao svoju izrazitu kozmopolitsku komponentu, koju su ugledna pera likovnih kritičara i teoretičara umjetnosti apostrofirala, a među njima naročito engleski likovni kritičar Edvard Lucie-Smith. Berberov golemi stvaralački opus postao je općeprihvaćena umjetnička činjenica i u širem međunarodnom kontekstu. Sačuvao je i specifičnosti vlastitoga podneblja, kao zalog svojeg identiteta i umjetničkog postojanja u kreativnoj vitalnosti koju su prepoznali njezini brojni poštovatelji i kritičari. Godine 2007. biran je za počasnog člana Ruske akademije umjetnosti. Preselio je 1992. godine iz Sarajeva u Zagreb, u kojem je nastavio stvarati do kraja života.

Izet Đuzel

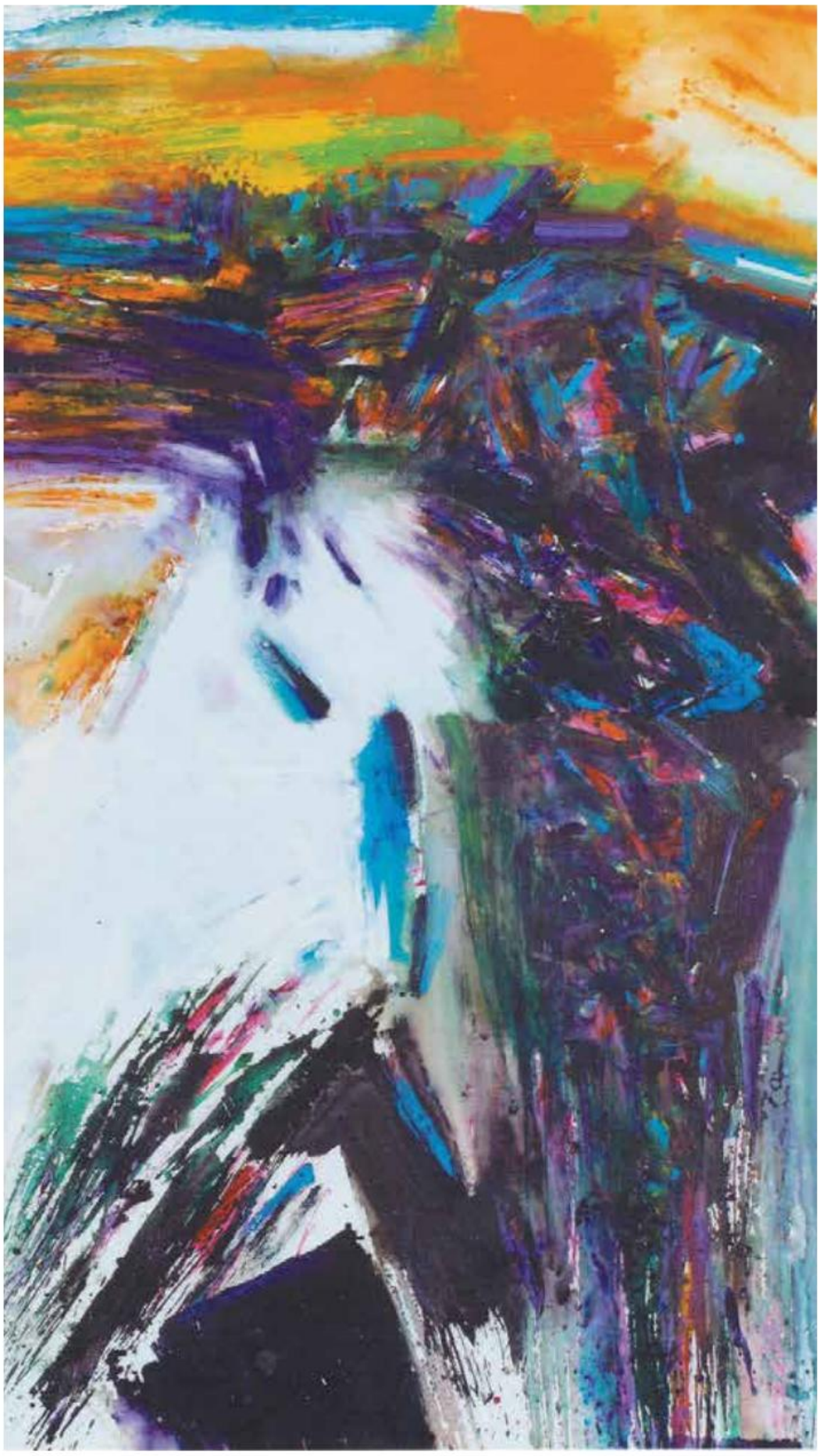

Izet Đuzel rodio se u Derventi 24. kolovoza 1941. godine. Školu za primijenjenu umjetnost pohađao je u Sarajevu (1958.–1963.), a Likovnu akademiju završio je u Zagrebu 1971. godine. U klasi profesora V. Michieli suradnik je majstorske radionice A. Augustinčića (1974.–1976.). Jedan je od pokretača grupe Biafra. Osnovao je edukativnu likovnu koloniju u Derventi. Samostalno je izlagao u Zagrebu, Sarajevu, Štipu, Derventi, Banjoj Luci, Njemačkoj i Švedskoj. Umjetnik koji je više od tridesetak godina aktivan na likovnoj sceni, te se u početku uspješno dokazao kao kipar istražujući fenomene oblikovanja u različitim materijalima skulpture koje predočuju sjedinjenje i razaranje forme. Od osamdesetih godina Đuzel se pretežito javlja kao slikar. U likovnoj kritici primijećena je njegova slikarska preokupacija stilski uobličenim i ekspresivno uvjerljivim pejzažima. Posebno nadahnuće Đuzel nalazi u izražajnom i bogatom kolorizmu rodnog kraja Dervente. Đuzel je majstor likovne performacije i višestruke sadržajnosti, što nije vidljivo *prostom* oku.

Fadil Vejzović

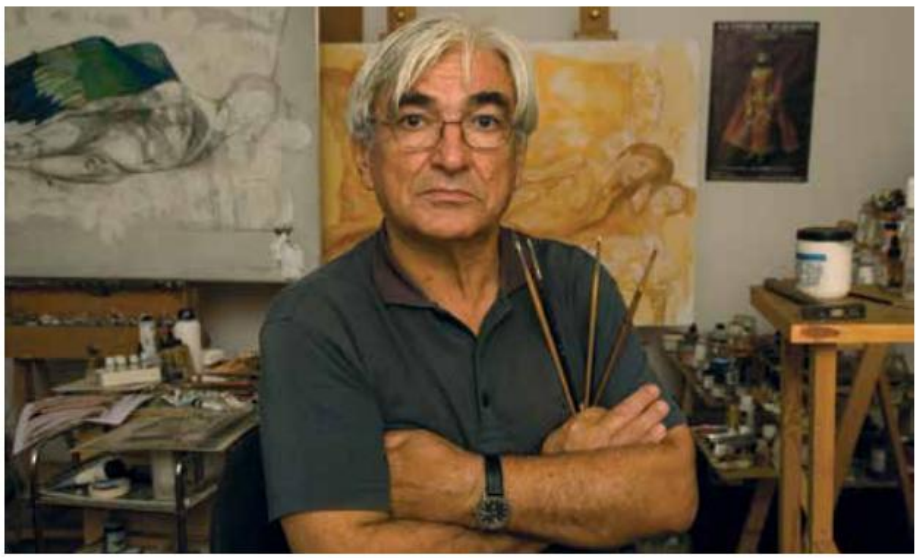

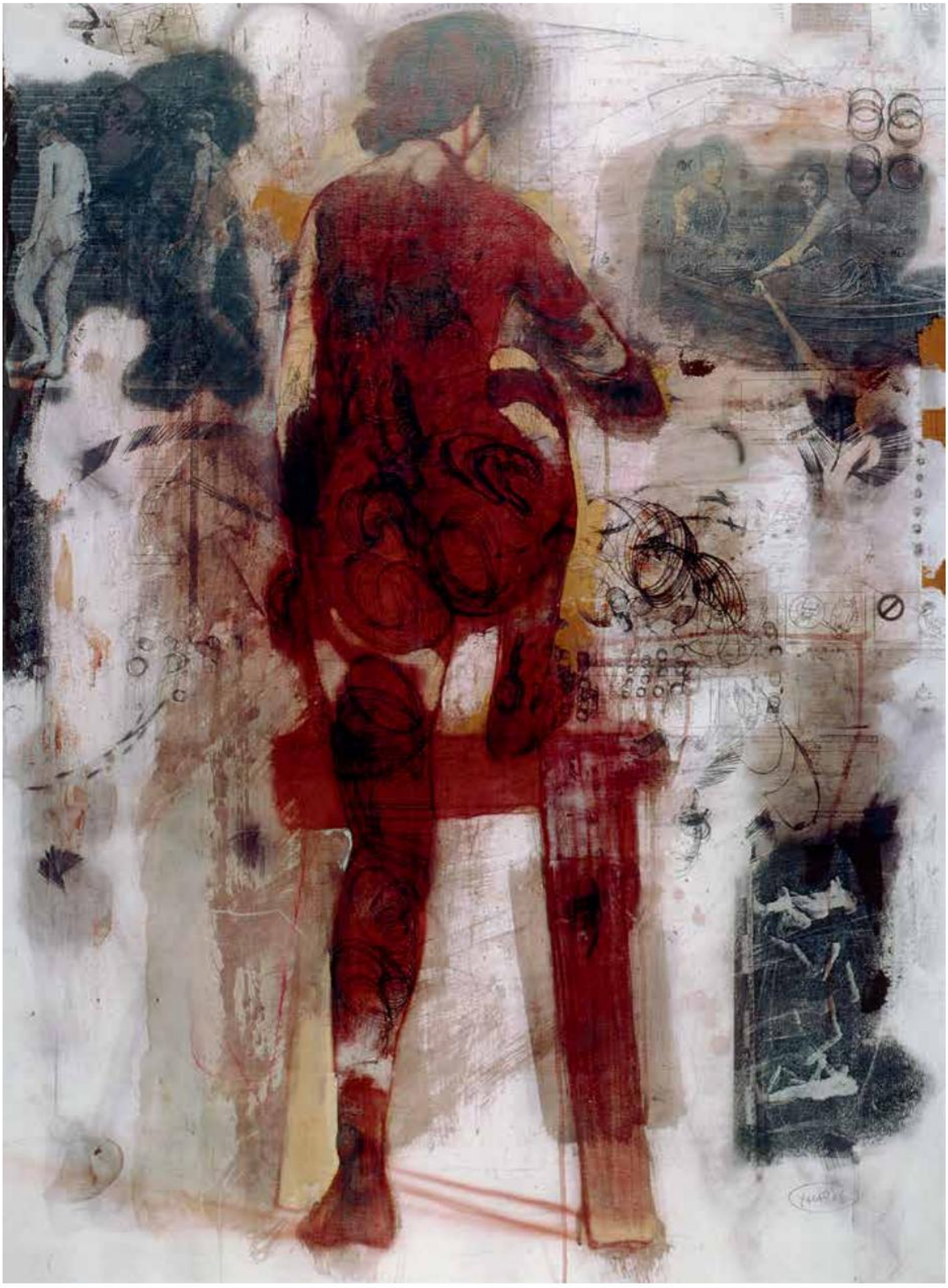

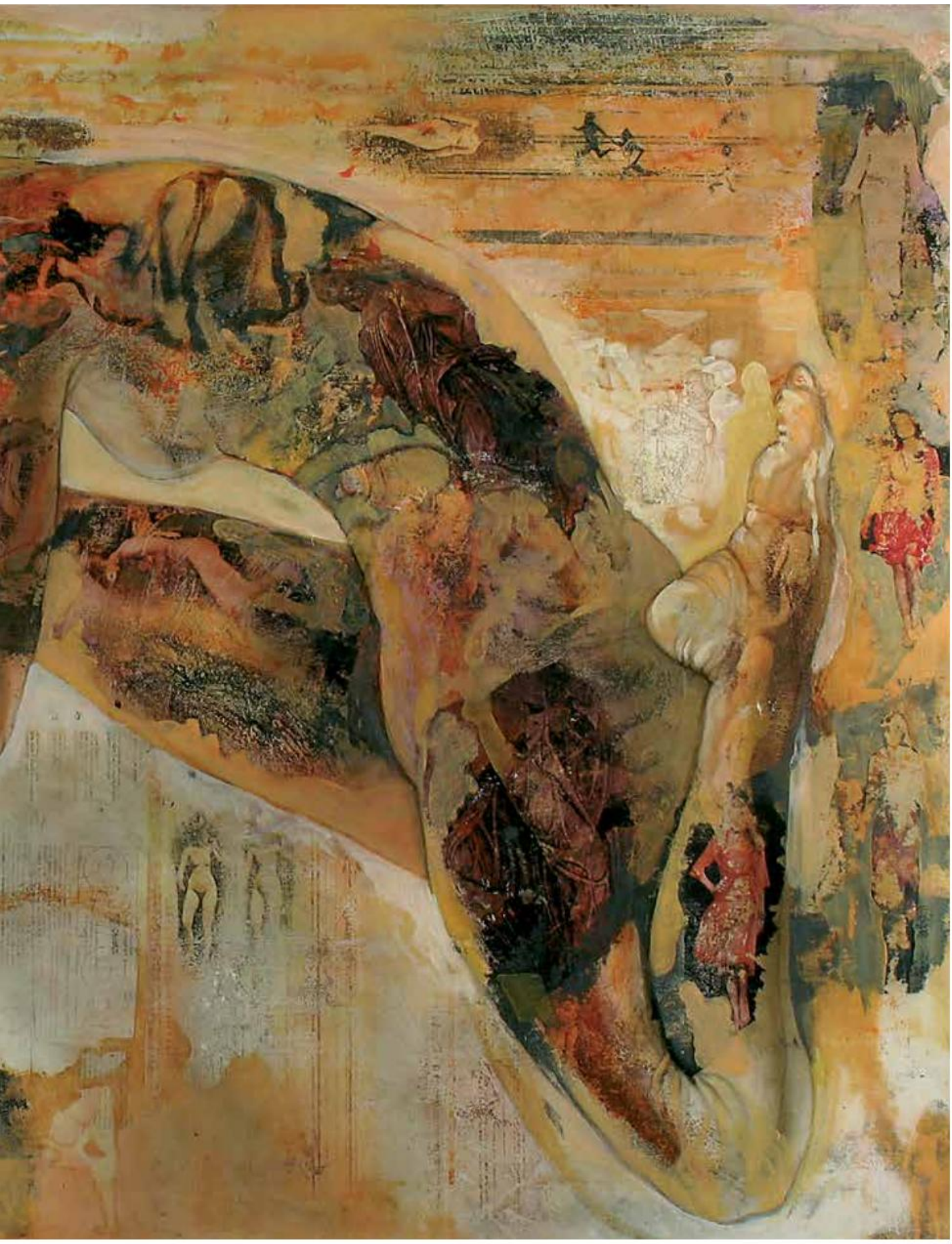

Galatien san – MAK, giclee, 50 × 70 cm,

Galatea – MAK, giclee, 43 × 60 cm

Fadil Vejzović rodio se u Sarajevu 1943. godine. Na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu studira je od 1962. do 1966. godine u klasi profesora Raula Goldonija, čiji je i dugogodišnji suradnik. Od 1969. godine do danas djeluje samostalno i kao član grupe "Brezovica". Na postdiplomskom studij grafike i slikarstva bio je od 1970. do 1975. godine na Akademie der bildende Kunste u Nürnbergu. Od 1976. do 1986. godine, kao ilustrator i grafički urednik, radi u magazinu "Start". Posebnim priznanjem 19. zagrebačkog salona nagrađen je 1984. godine. Nagradu Hrvatskoga bijenala grafike dobiva u Splitu 1990. godine, a nagradu 17. zagrebačke izložbe grafike 1993. godine. Plaketom Lalin na I. međunarodnom salonu grafike na Rabu nagrađen je 2001. godine. Od 2007. godine u stalnom je postavu Moderne galerije Zagreb.

Munir Vejzović

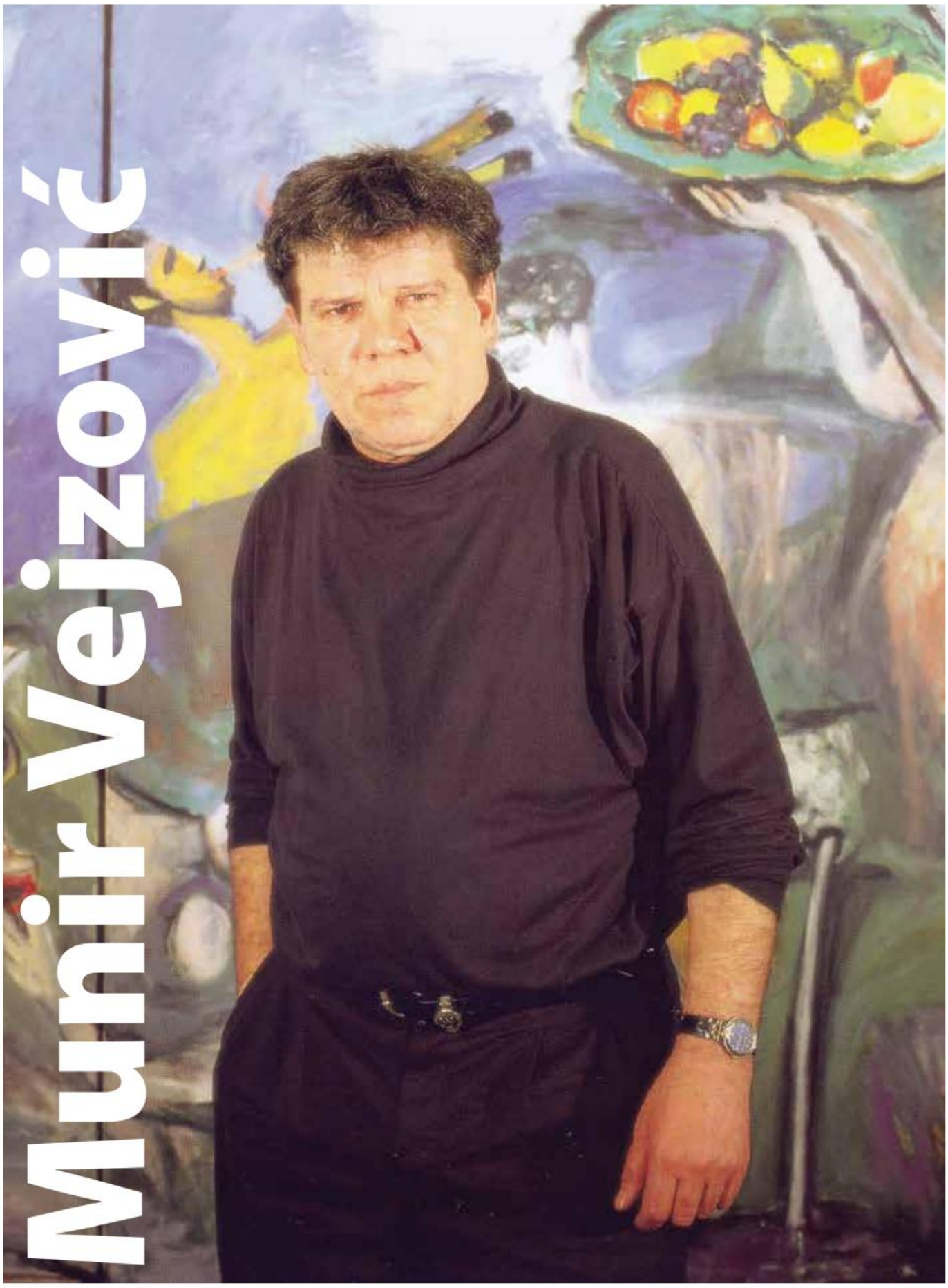

Srebrenica, ulje na platnu,
200 × 170 cm, 2011.

Na obali, ulje na platnu, 170 × 140 cm, 2000. (gore)

Faun i nimfa, monotipija, 1986. (desno)

Faun, ulje na platnu, 60 × 80 cm, 2014.

Bacchanal, ulje na platnu, 194 × 236 cm, 2006.

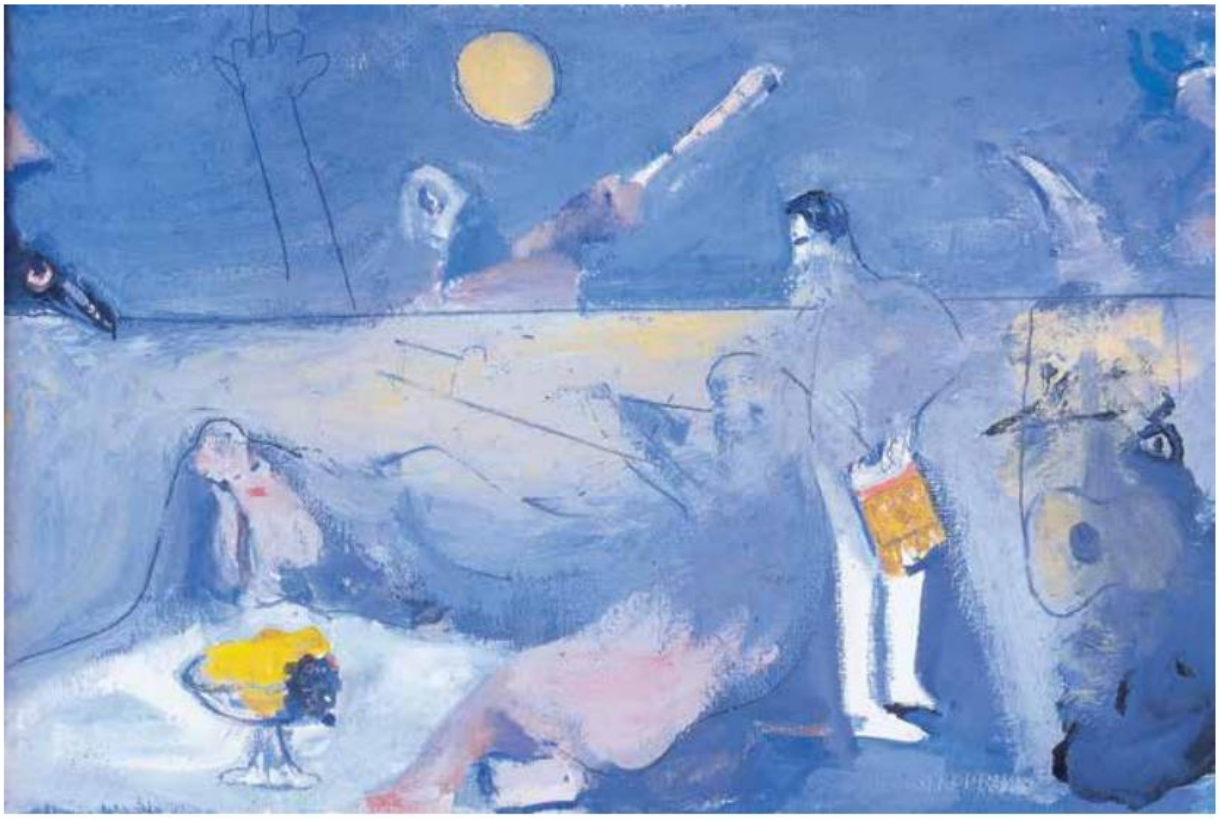

Iberia, ulje na platnu, 35 × 55 cm, 2006.

Krajolik, ulje na platnu, 110 × 150 cm, 2007.

Otac Ibrahim, olovka, 1977.

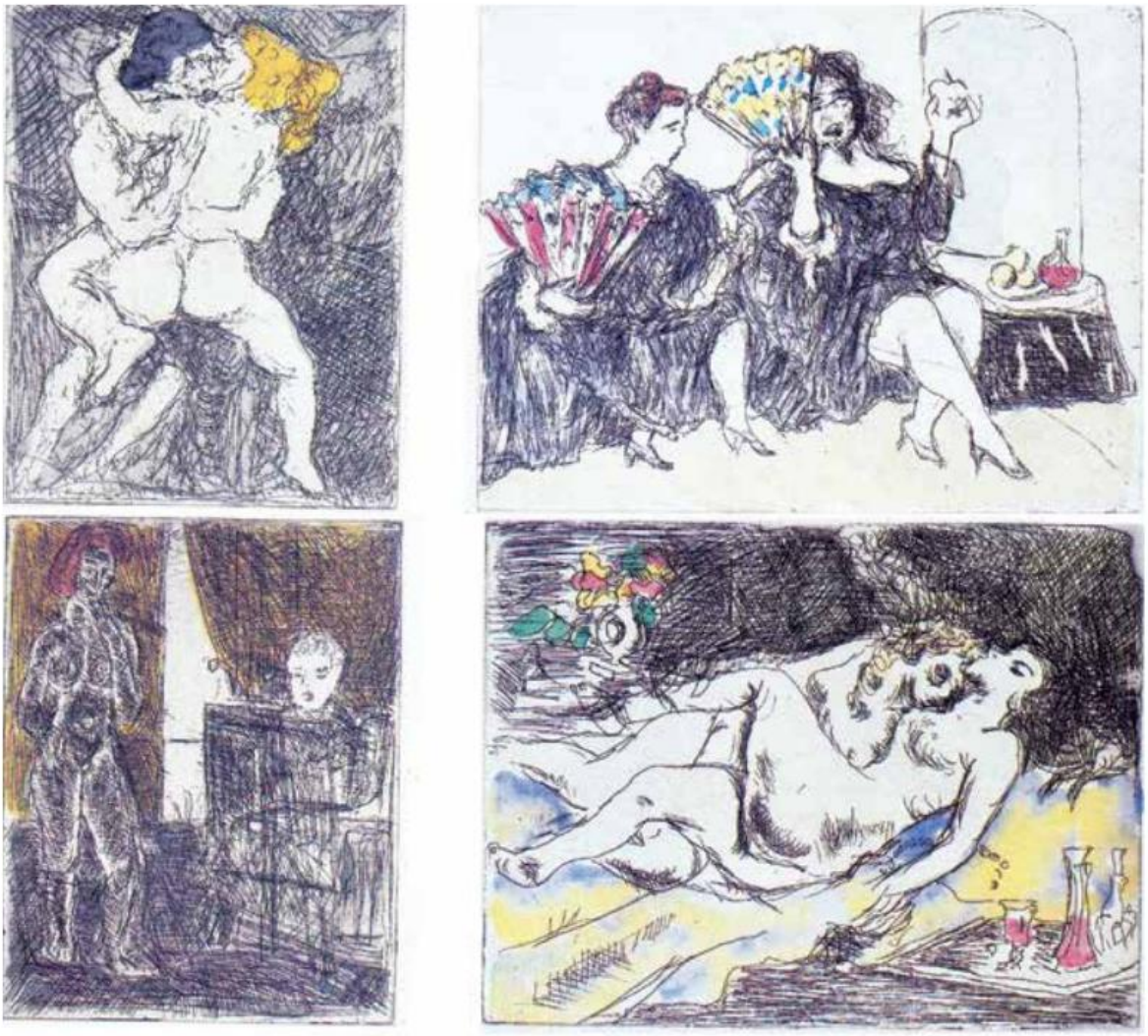

Himba – Imposture, grafike iz knjige poezije Dražena Katunarića, 1987.

Krleža, olovka, 1992.

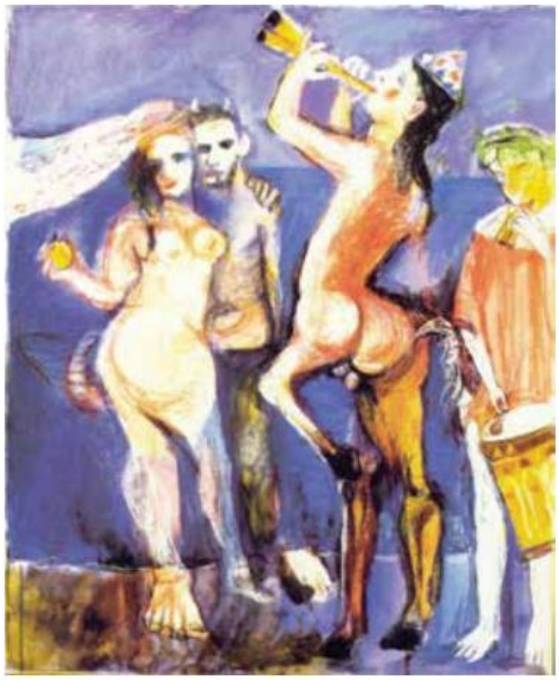

Kentaur i ljubavnici, pastel, gvaš, 1998.

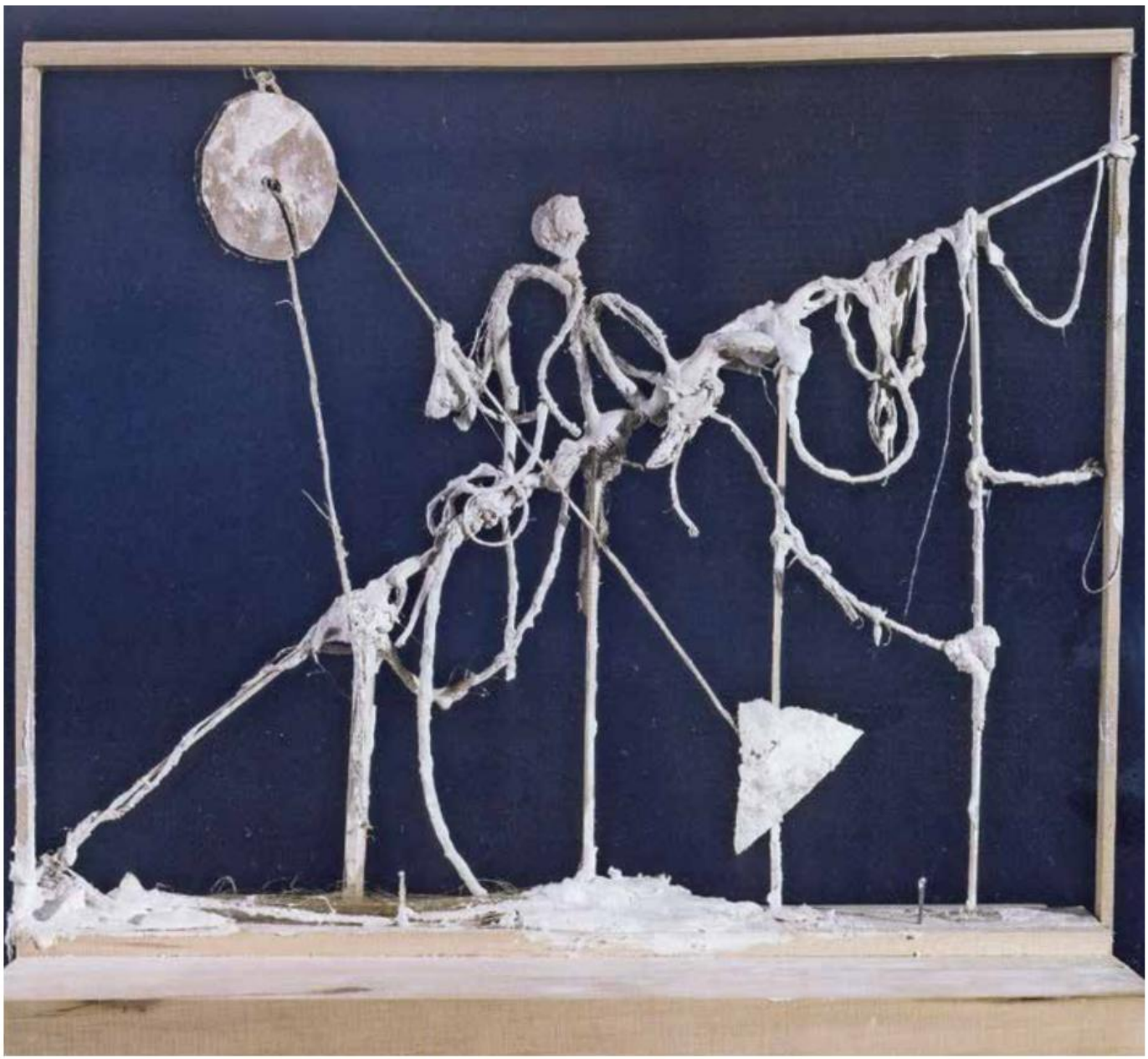

Don Quijote, 2006. (gore)

Žena, bronca, 41 × 18 × 15 cm, 2006. (desno)

Munir Vejzović rodio se 29. siječnja 1945. godine u Doboju. Osnovno obrazovanje završava u rodnom gradu, a Školu primijenjenih umjetnosti u Sarajevu. Na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu 1965. godine upisuje slikarsko-grafički smjer. Studij prekida na trećoj godini i odlazi u Pariz, baš u vrijeme studentskih nemira 1968. Godinu poslije vraća se u Zagreb gdje diplomira u klasi profesora Antuna Mezdjića 1970. godine. Slijedi razdoblje opstanka u metijeru, iako je primoran raditi u nekoliko škola u Doboju. Nakon kratkog boravka u rodnom gradu, vraća se u Zagreb. U Školi primijenjene umjetnosti u Zagrebu predaje 1977. godine i to je bilo njegovo posljednje pedagoško iskustvo. Od tada živi u svojstvu samostalnog profesionalnog umjetnika. Boraveći u Parizu upoznaje i usvaja veliki dio francuske likovne baštine, po raznim muzejima i galerijama, istodobno pohađajući neobavezno Ecole des Beaux Arts. Izlagao je u različitim galerijama u zemlji i inozemstvu. Njegova djela nalaze se u mnogim galerijama i privatnim zbirkama. Dobitnik je brojnih odličja i nagrada.

Hamo Ibrulj

Povelja Bele IV, ulje-šperploča, 60 × 85 cm, početak devedesetih (gore)

Ulje na platnu (dolje)

Staro zrcalo, 1984. (desno)

Hamo Ibrulj (Ljubuški, 1946. – Zagreb, 2008.) na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu diplomirao je 1975. godine, da bi se specijalizirao u Parizu 1981. godine. Prvu samostalnu izložbu imao je 1970. godine. Izlagao je na više od stotinu samostalnih i grupnih izložbi, a slike mu se nalaze u kolekcijama širom svijeta, pa tako i u Metropoliten Museumu u New Yorku. Dobitnik je mnogih vrijednih nagrada i povelja za slikarstvo. Živio je i radio u Zagrebu i Ljubuškom.

Dino Nuradin Trtovac

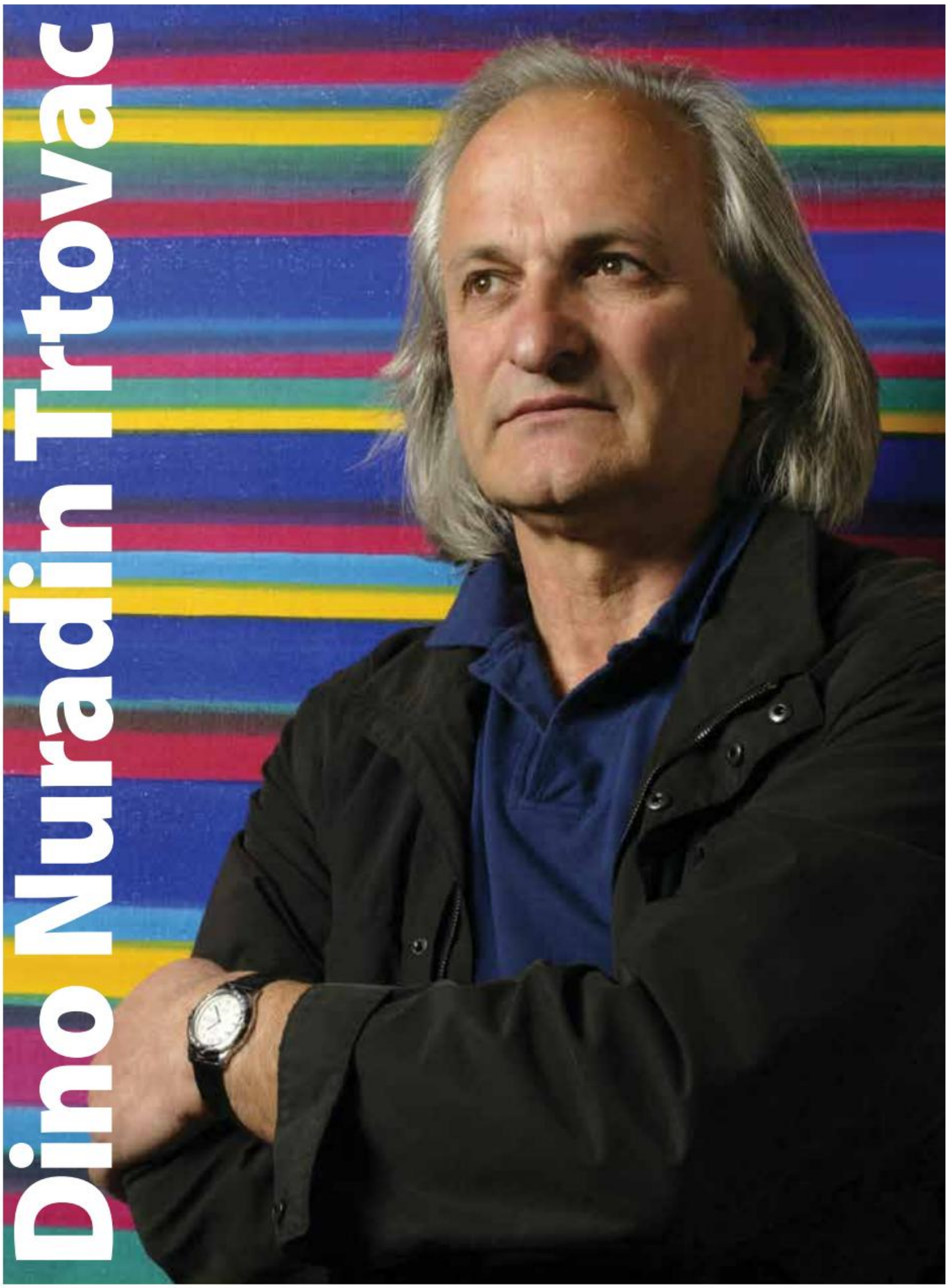

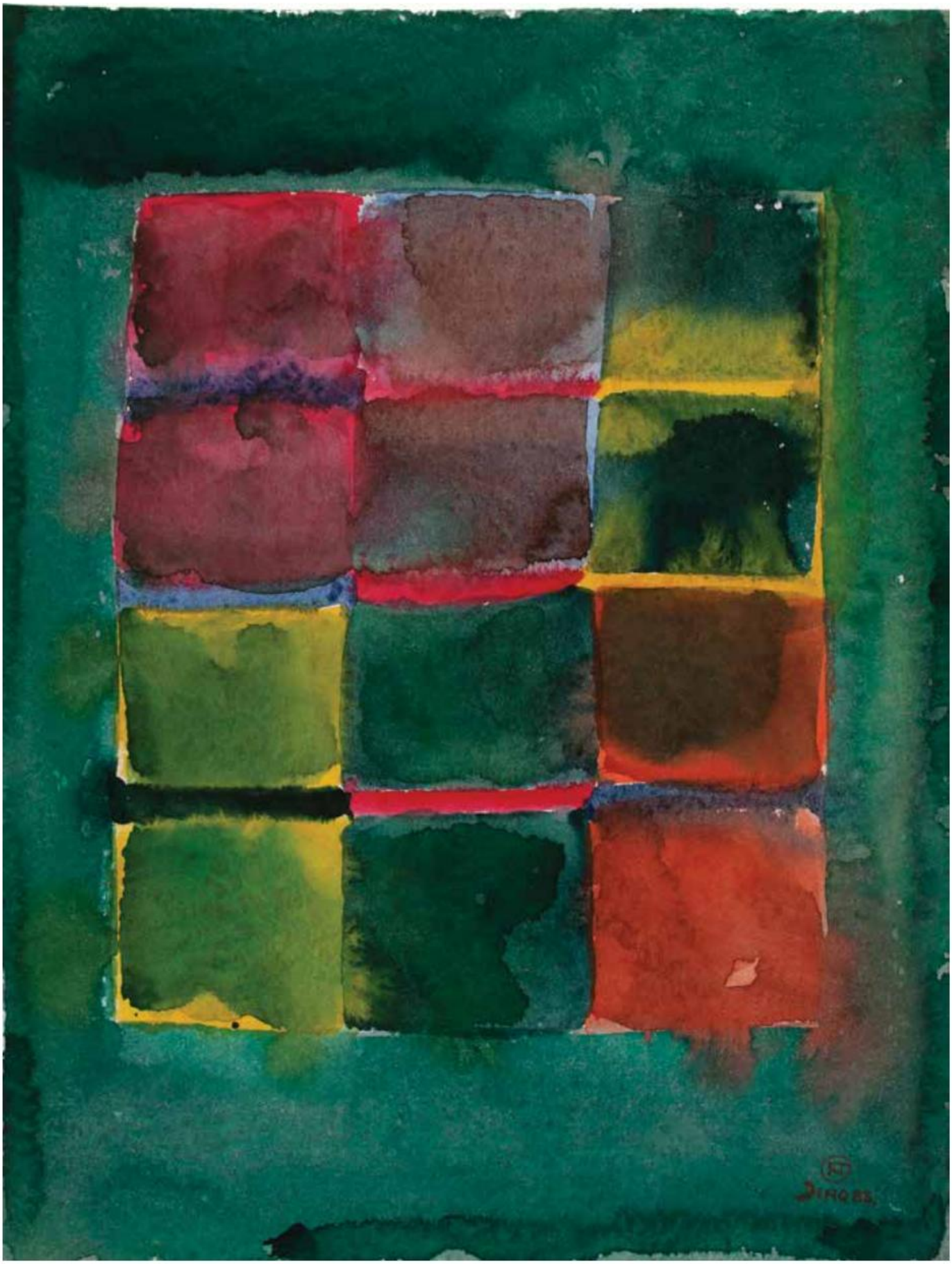

Kompozicija, akvarel na papiru, 40 × 30 cm, 1983.

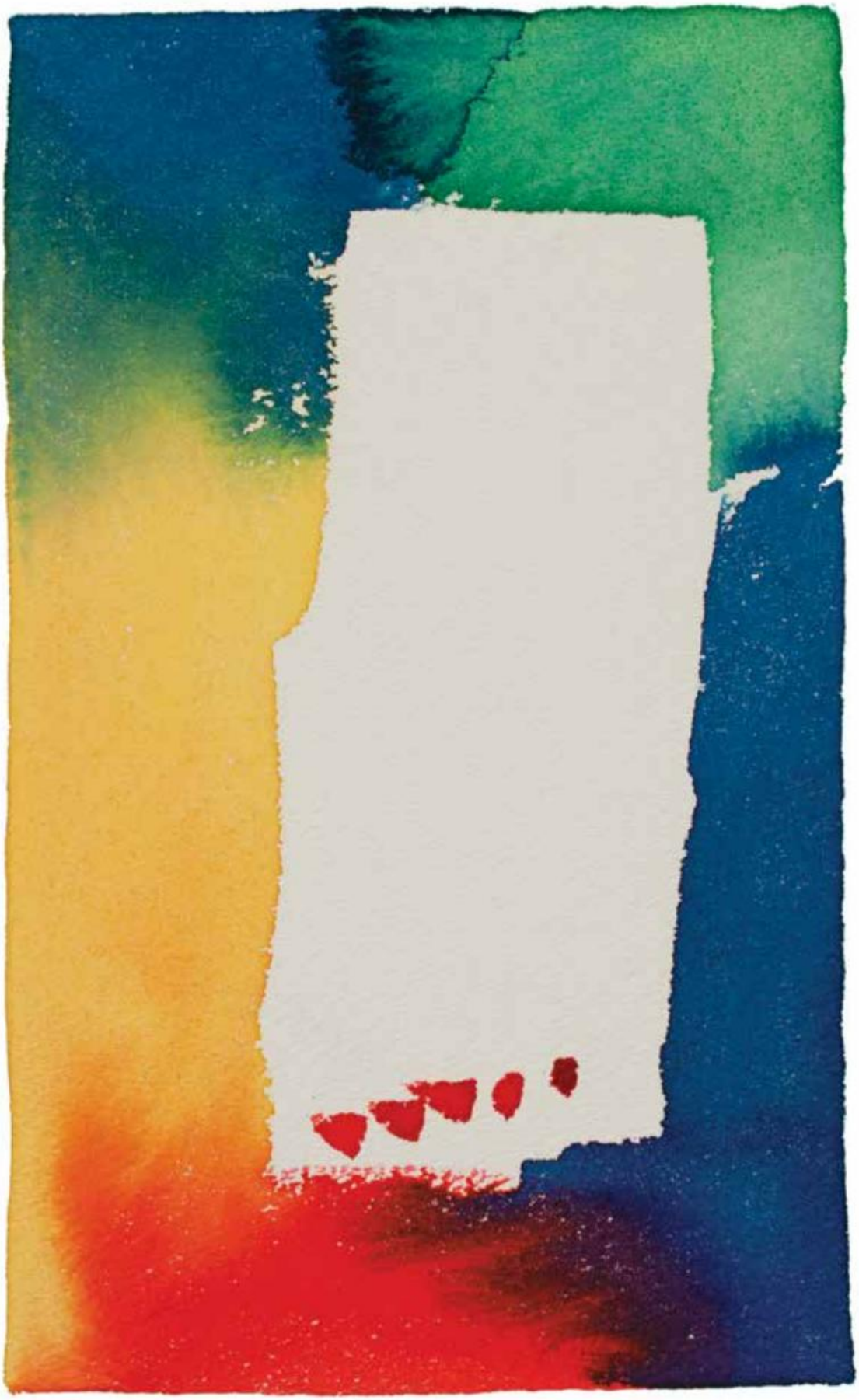

Kompozicija, akvarel na papiru, 26 × 19 cm, 1988.

Kompozicija, akvarel na papiru, 26 × 19 cm, 1989.

Kompozicija, akvarel na papiru, 30,5 × 40,5 cm, 1991.

Kompozicija, akvarel na papiru, 30,5 × 40,5 cm, 1991.

Kompozicija 31, diptih, akril na platnu, 50 × 140 cm, 2003.

Kompozicija 32, akril na platnu, 81 × 116 cm, 1992.

Hommage à Srebrenica, akril na platnu, 73 × 100 × 3 cm

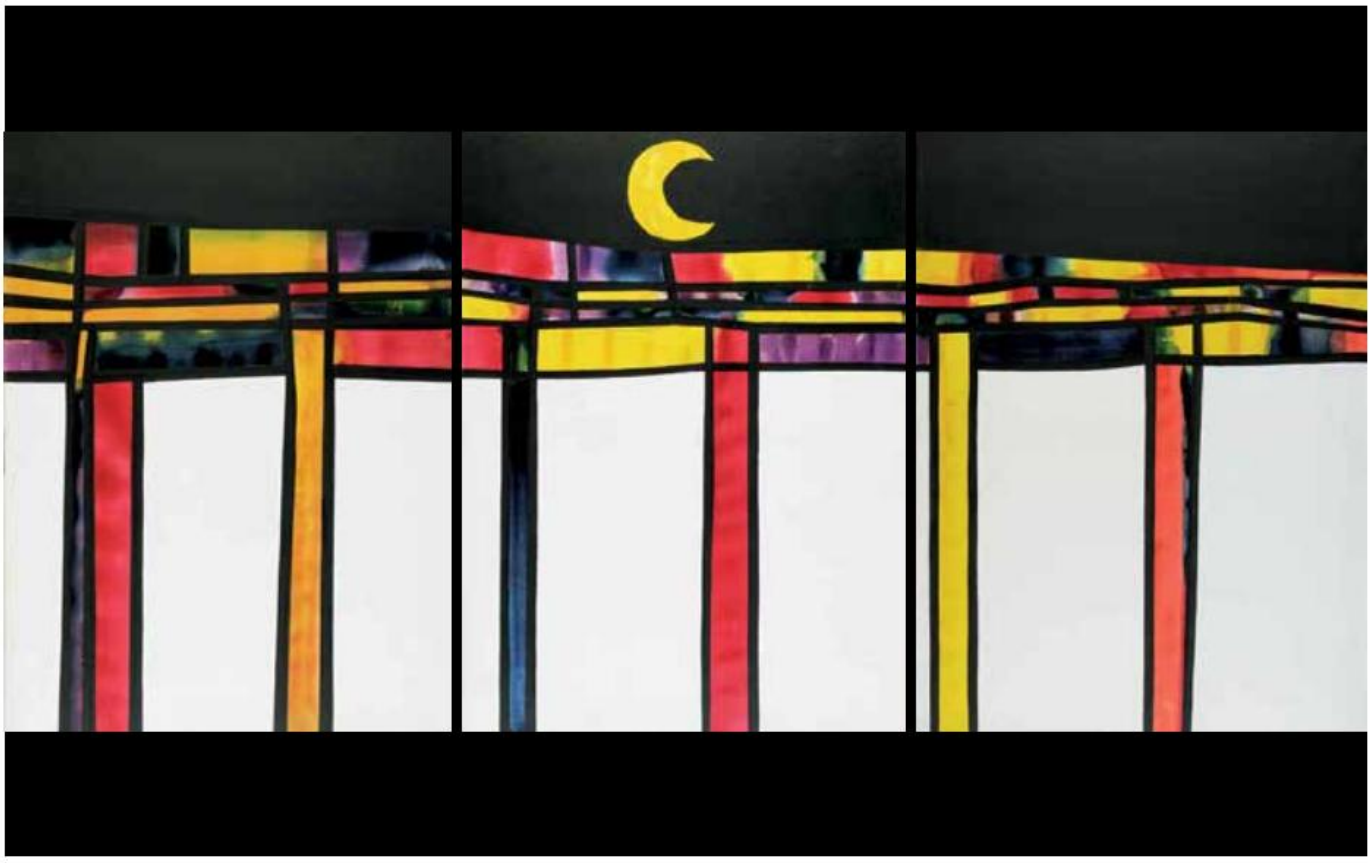

Kompozicija IV, 120 × 100 cm, 2001.

Kompozicija XVII, 60 × 50 cm, 2001.

Kompozicija XVIII, 60 × 50 cm, 2001.

Kompozicija XX, 73 × 60 cm, 2001.

Kompozicija XLVIII, 100 × 80 cm, 2001.

Kompozicija L, 100 × 80 cm, 2001.

Dino Nuradin Trtovac rodio se 9. travnja 1947. godine u Šaronjama, Novi Pazar, gdje stječe osnovno i srednje obrazovanje (osnovna škola "Rifat Burdžević Tršo" i petogodišnja Srednja učiteljska škola – pedagoški smjer i muzičko obrazovanje – violina). Petogodišnje sviranje violine ostavit će duboke tragove i dilemu: glazba ili slikarstvo? Prevladat će slikarstvo s vječnom glazbenom podlogom. Diplomirao je slikarstvo na Višoj pedagoškoj akademiji. U Zagreb dolazi 1972. godine i upisuje slikarstvo na Akademiji likovnih umjetnosti, gdje je 1977. diplomirao u klasi profesora Nikole Reisera. Dobiva stipendiju francuske vlade za specijalizaciju na L'École Superieure des Beaux Arts u Parizu, gdje je od 1978. do 1979. godine u klasi profesora Jacquesa Lagrangea. Sljedećih deset godina živi u Parizu, Zagrebu i Londonu. Izlaže na poznatim pariškim salonima i galerijama družeći se s renomiranim slikarima i književnicima, čije će knjige ilustrirati, te sineastima i ostalim umjetnicima, upoznajući i živeći pariško umjetničku scenu. Na poziv engleske vlade, 1983. godine odlazi na specijalizaciju akvarela na Slade School of Fine Arts u Londonu kod profesora Leonarda M'Comba, koji mu otkriva tajne engleske škole akvarela. Kao profesor na Školi primijenjenih umjetnosti i dizajna u Zagrebu radio je od 1980. do 1983. godine. Ponovno se vraća u Pariz i London, a zatim u Zagreb. Između 1992. i 2002. godine organizira program "autorska slikarska škola" koji realizira kroz desetogodišnji rad na učilištu Agora u Zagrebu. Sveučilišni je profesor na Akademiji primijenjenih umjetnosti u Rijeci u zvanju docenta od 2009. do 2012. godine. Organizira i pokreće slikarsku školu-koloniju u prirodi Oraj – Lovran. Član-osnivač Bošnjačke akademije nauka i umjetnosti postaje 2011. godine. Izlagao je na pedesetak samostalnih te na više stotina skupnih izložbi u zemlji i inozemstvu. Dobitnik je više internacionalnih nagrada i pohvala za umjetničko stvaralaštvo. Član je ZUH, HDLU-a, La Maison des Artist, Pariz. Živi i radi u Zagrebu i Cavtatu.

Hamo Čavrk

Izložba grafika i skulptura, Studio galerije Forum, Zagreb, 1984.

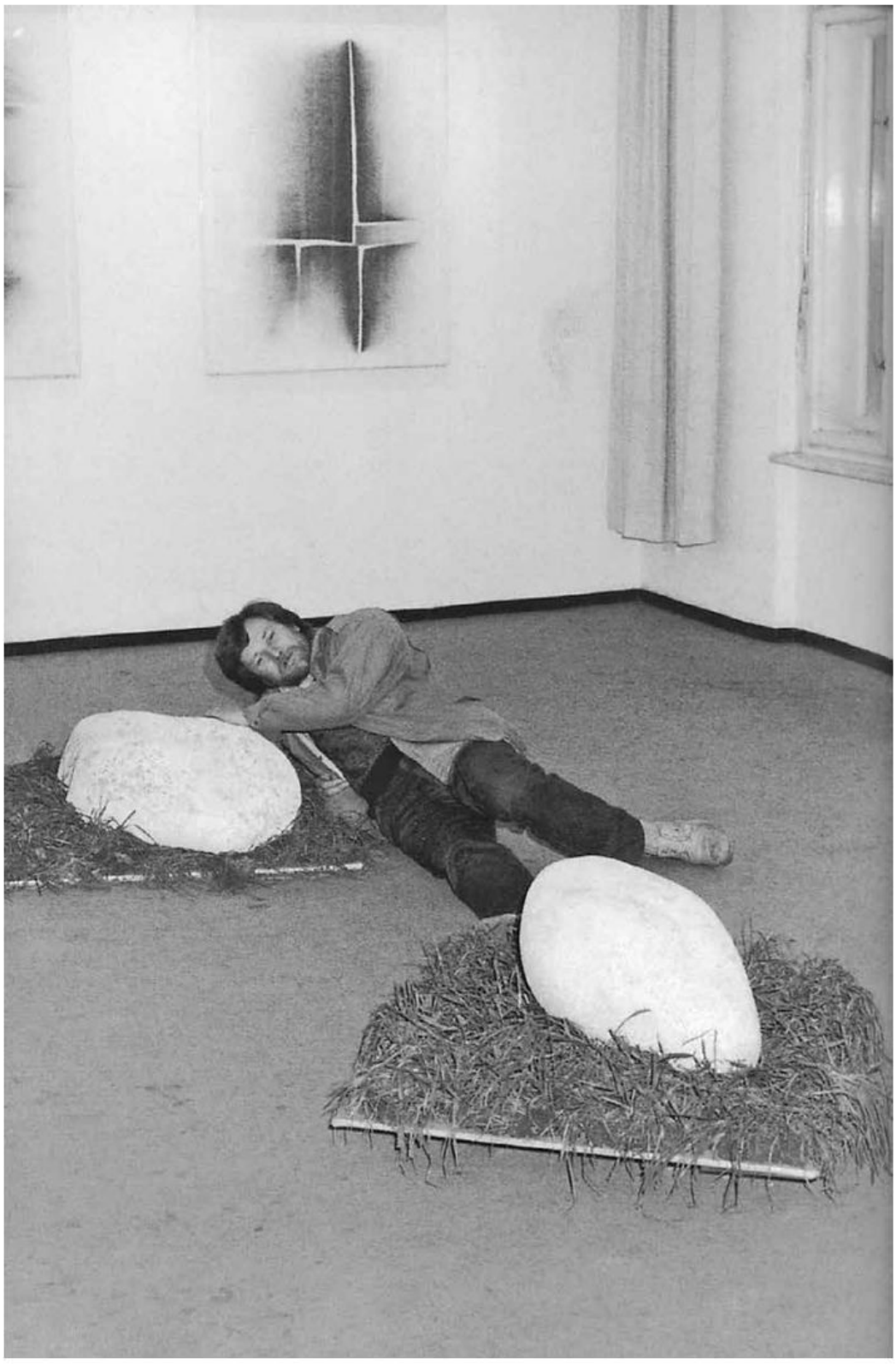

Carta incognita, duboki tisak aquatinta, 108 × 80 cm, 2007.

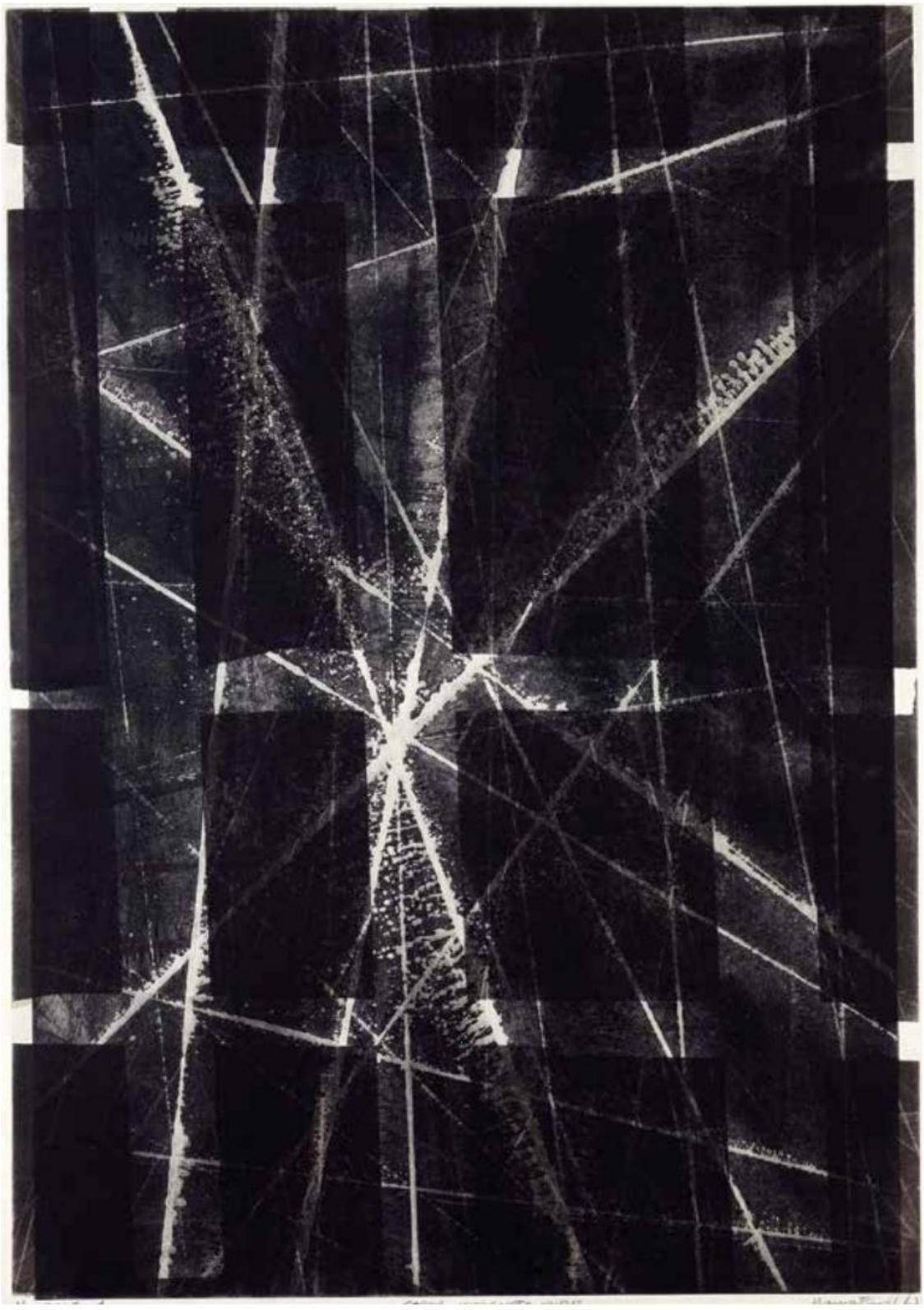

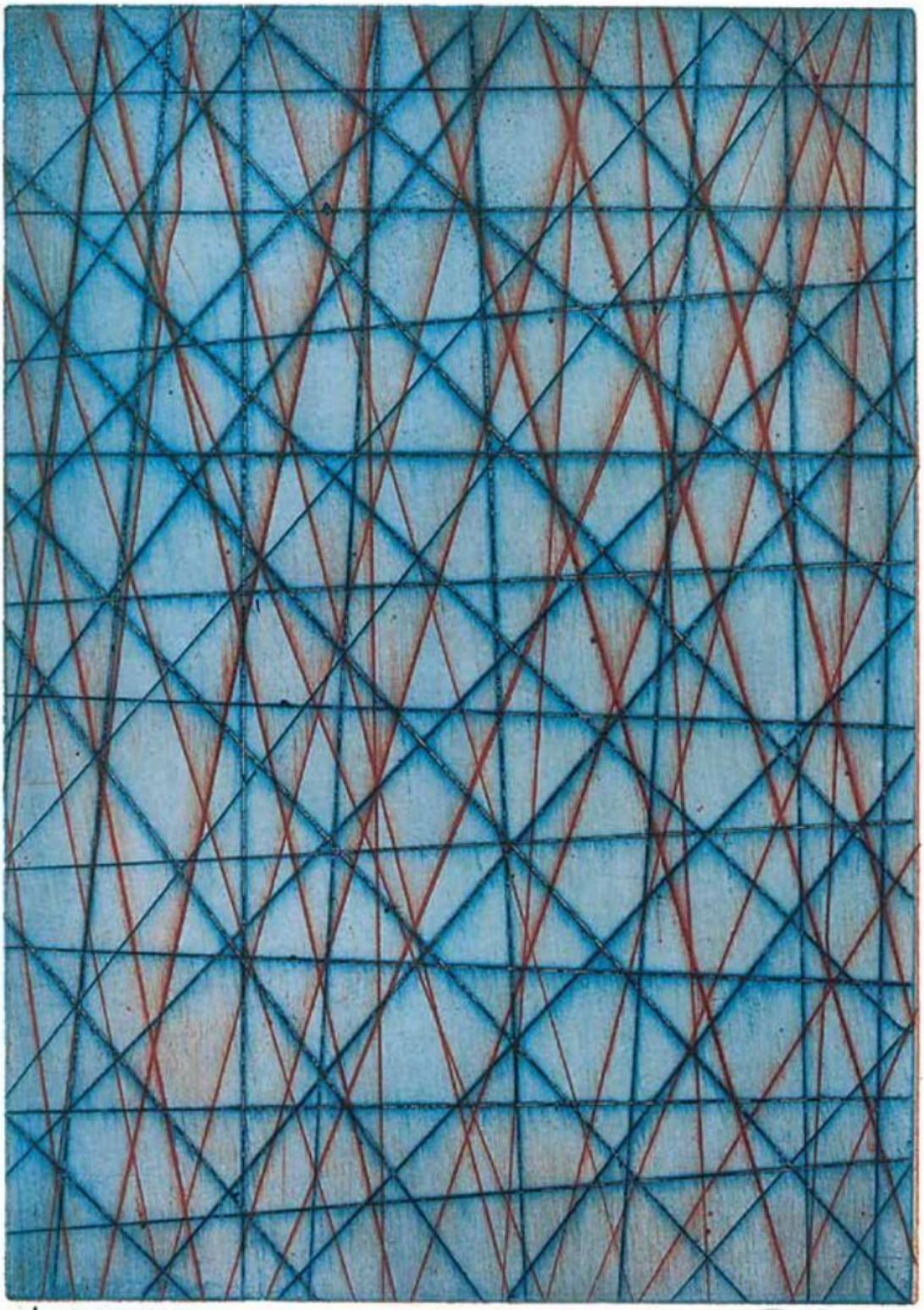
5/19 Suho igla
Hamo Čanić /2007

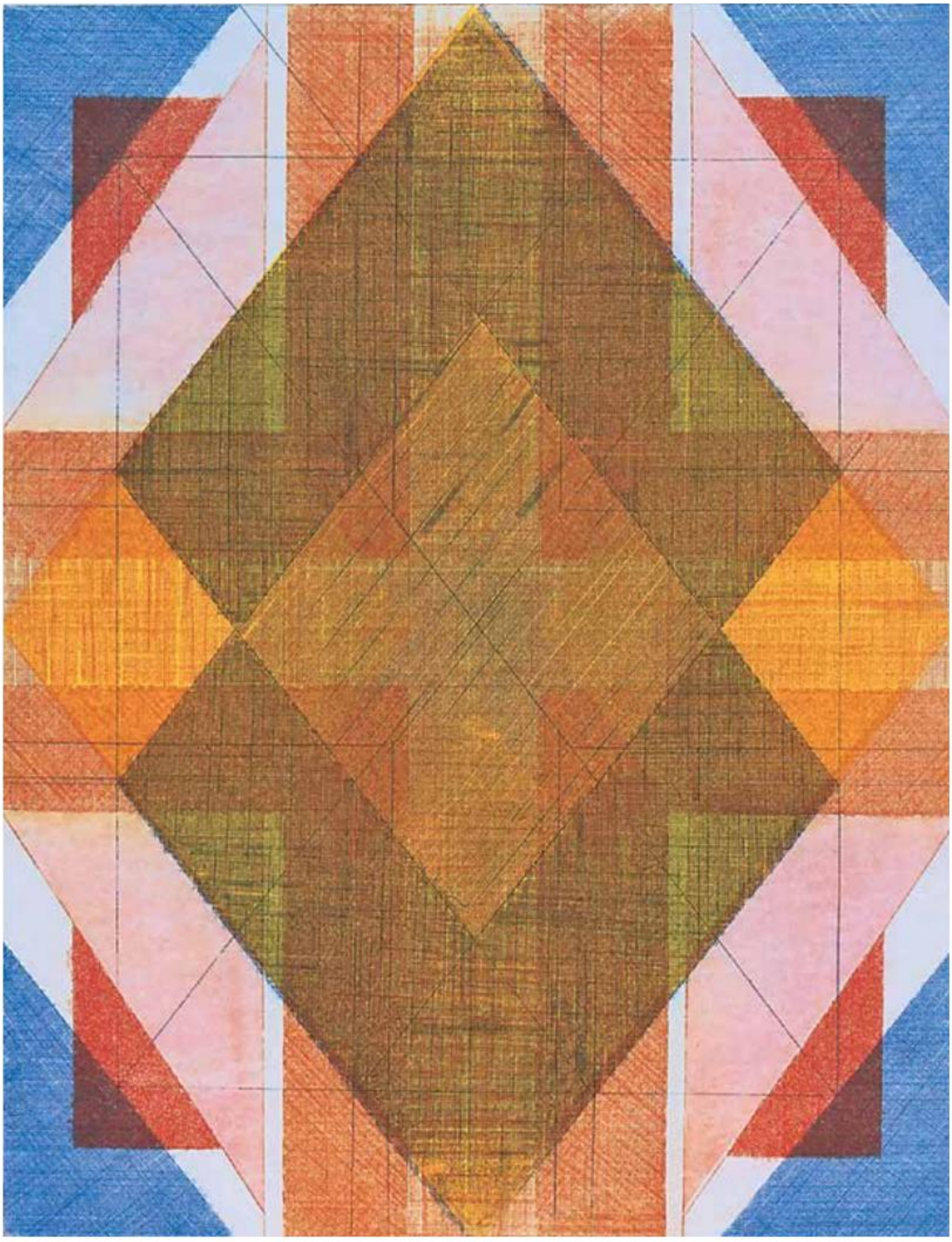

Bez naslova, bakropis, akvatinta, 65 × 50 / 78 × 54 cm, 1996.

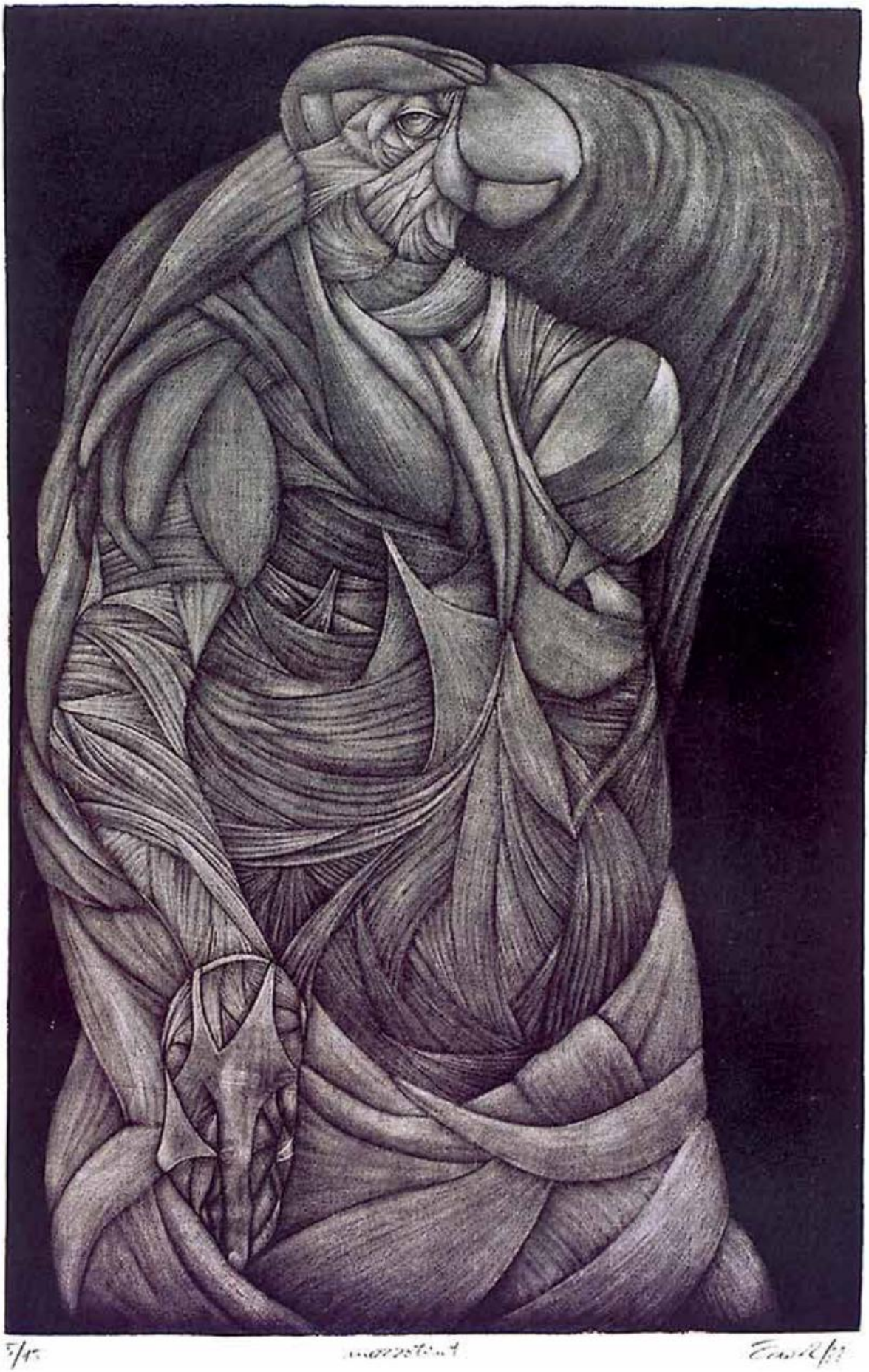

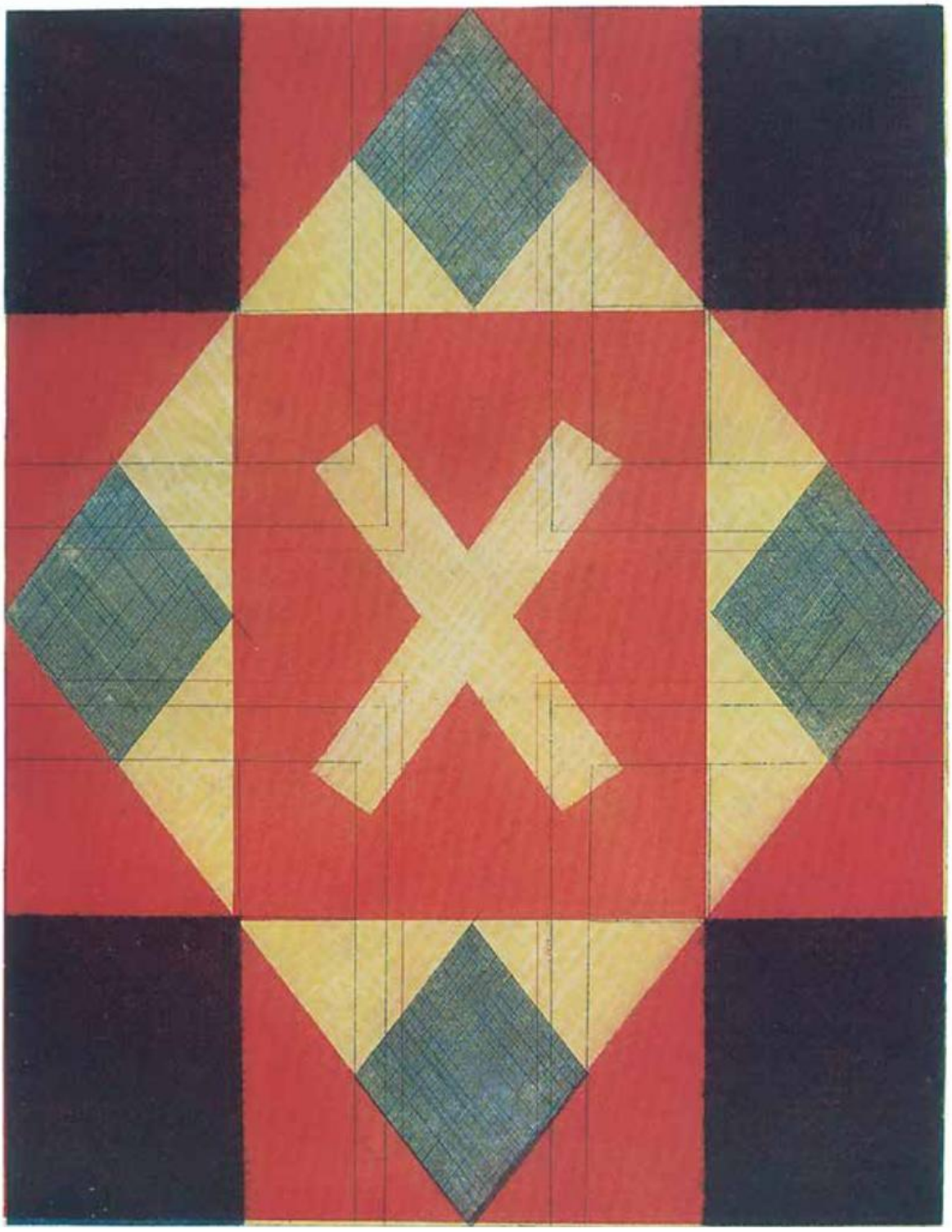

Bez naslova, bakropis, akvatinta, 65 × 50 / 78 × 54 cm, 1996.

Hamo Čavrk rodio se 1950. godine u Sarajevu, gdje je završio Školu primijenjene umjetnosti 1970., a Likovnu akademiju 1977. godine. Suradnik je u Majstorskoj radionici A. Augustinčića u Zagrebu od 1977. do 1979. godine. Na Akademiji za likovno umetnost u Ljubljani magistrirao je grafiku 2007. godine. Angažiran je na svim područjima likovne umjetnosti, iako je po osnovnoj izobrazbi diplomirao kiparstvo. Sudjelovao je na više od 70 samostalnih i 350 kolektivnih izložbi u domovini i u svijetu: Budapest, Pecs, Couvin, Reykjavik, Antwerp, Ottawa, Maastricht, Mannheim, Dusseldorf, Berlin, Paris, Kyoto, Seoul, Cairo, Krakow, Varna, Stockholm, Mainz, Athens, Kairo, Washington, Douro. Djela mu se nalaze u prestižnim galerijama i priznatim kolekcijama. Za svoj rad primio je brojna priznanja i nagrade.

Đenana Voljevica Čičić

Dance, akrilik na platnu, 130 × 160 cm, 2012.

Flash, akrilik na platnu, 130 × 160 cm, 2012.

Đenana Voljevica Čičić rodila se u Zagrebu 1954. godine. Nakon završene klasične gimnazije, upisala je slikarstvo na zagrebačkoj Likovnoj akademiji, gdje je diplomirala 1978. godine u klasi profesora Miljenka Stančića. Nakon stjecanja diplome, dvije godine pohađa Majstorsku radionicu profesora Ljube Ivančića. Izlagala je na osam samostalnih i više skupnih izložbi u Hrvatskoj, Mađarskoj i Italiji. Uz slikarstvo radi i kao kostimograf, na arhitektonskim projektima surađuje kao dizajner interijera, ilustrira i grafički oblikuje knjige, kojih je do sada opremila više od stotinu a za svoj je rad i nagrađivana. Živi i radi u Zagrebu.

Alem Korkut

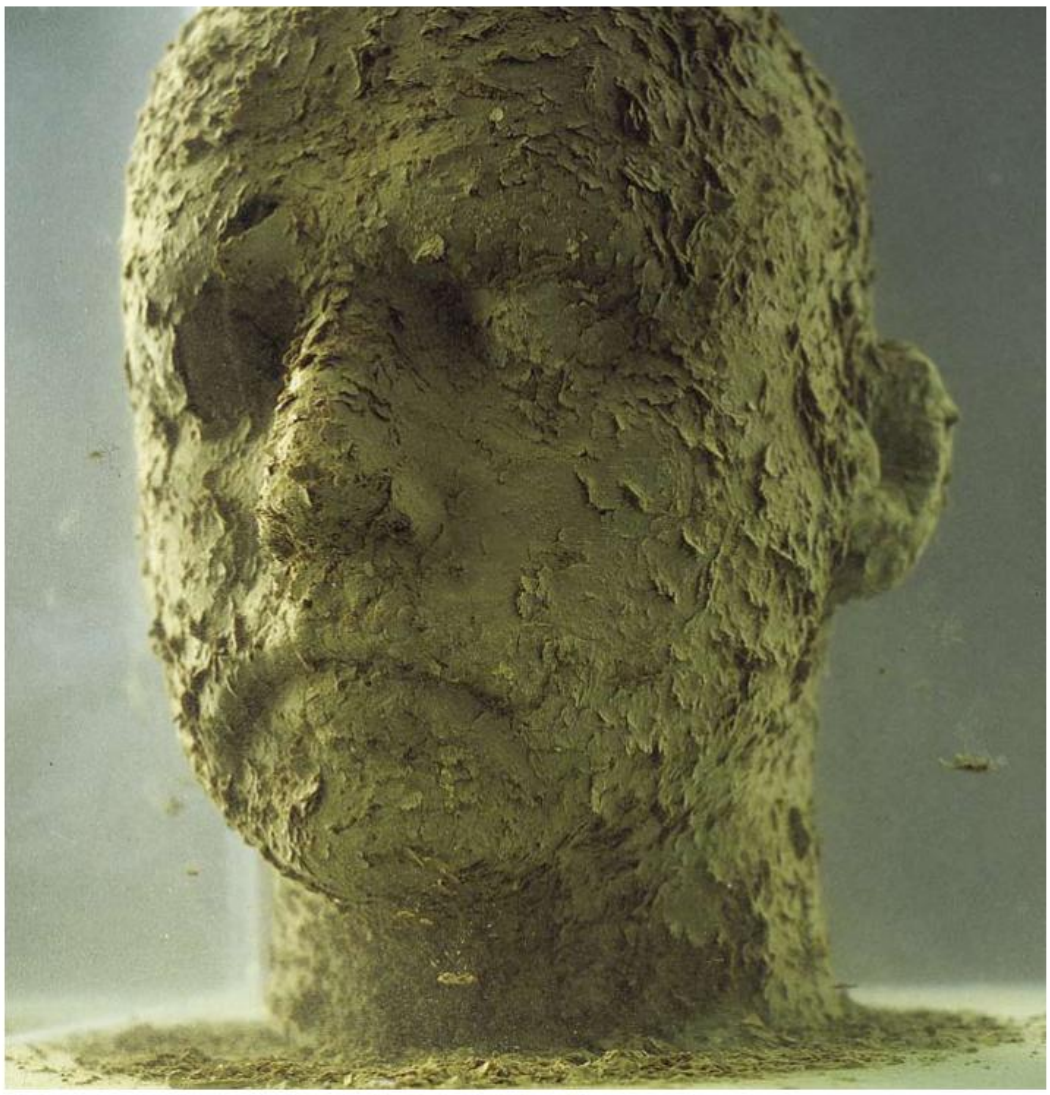

Memento Mori – Ja, detalj,
stakleni akvarij, voda,
glina, 30 × 30 × 30 cm,
VHS video loop 25'
2001. (gore)

*Karijatid*a, detalj,
obojena terakota,
17 × 21 × 22 cm,
VHS video loop 25'
2004. (dolje)

Istok,
kombinirana tehnika,
180 × 79 × 60 cm,
2010. (desno)

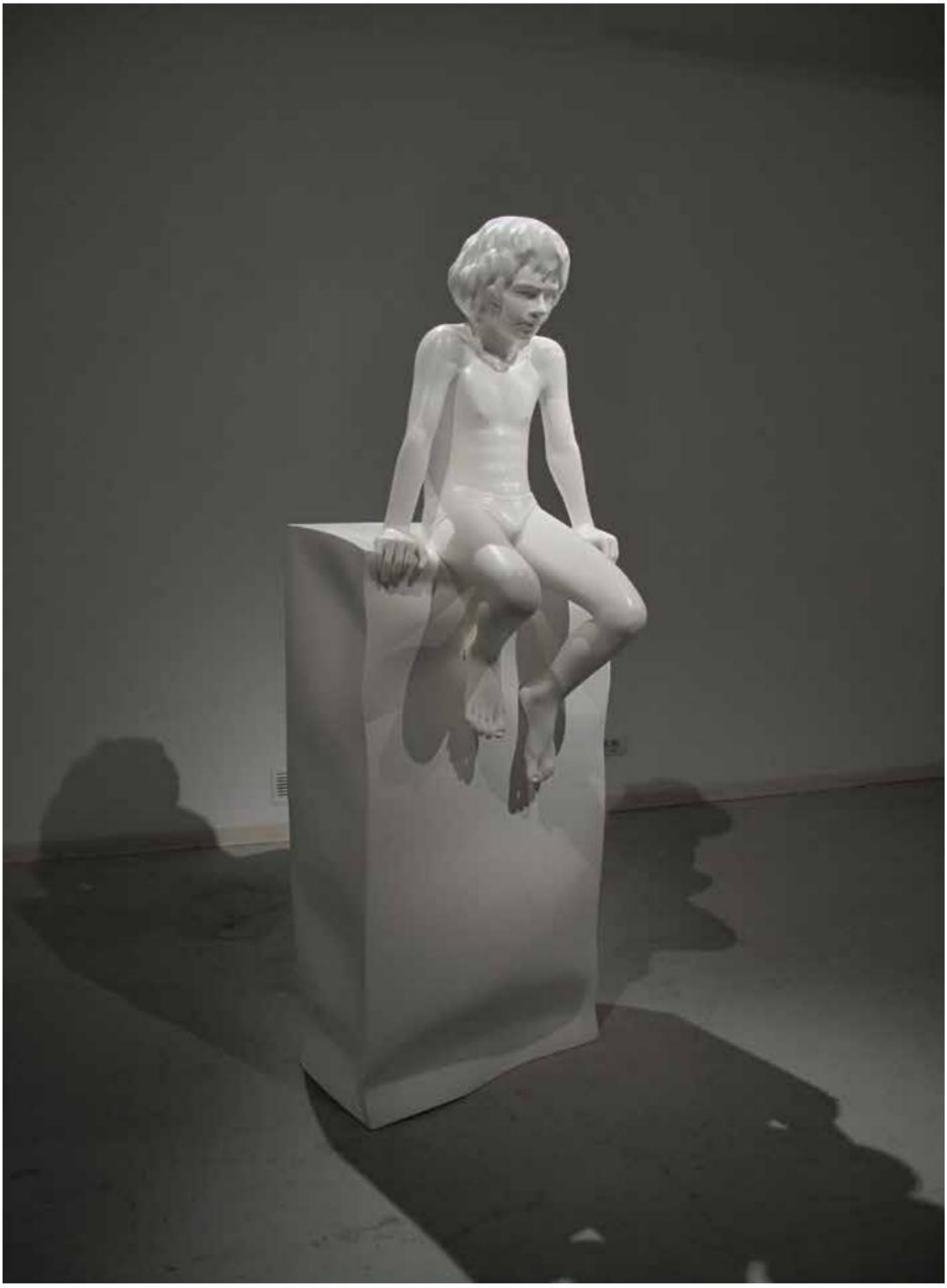

*Konzerv*e, 2015. (lijevo gore)

*Spomenik poginulim, nestalim i smrtno stradalim braniteljima iz Domovinskog rat*a, Šibenik, 2007. (lijevo dolje)

Garederoba, detalj, lateks, dimenzije promjenjive, DVD video loop 1’17”, 2004. (dolje)

Četiri rijeke, spomenik poginulim braniteljima Domovinskog rata, Karlovac, 2009.

2012., 2012.

Laži, kombinirana tehnika, dimenzije promjenjive, 2011.

Alem Korkut rodio se 1970. godine u Travniku. Upisao je studij kiparstva u Sarajevu 1991. godine, a nastavio ga na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, gdje je diplomirao 1997. godine. Autor je više javnih skulptura, među kojima i skulpture "Karijatida" u Pazinu (2002.), spomenika biciklu u Koprivnici (2005.), spomenika palim braniteljima Domovinskog rata u Šibeniku (2006.), Karlovcu (2009.) te onoga u Koprivnici (2016.). Dobitnik je brojnih nagrada na javnim natječajima. Između ostalih, Velike nagrade 27. salona mladih u Zagrebu, godišnje nagrade HDLU-a za mladog umjetnika 2004. godine, Velike nagrade Splitskog salona 2009. godine te treće nagrade na izložbi T-HT nagrada@msu. hr 2011. godine. Izlagao na više od trideset samostalnih i oko sto pedeset skupnih izložbi u Hrvatskoj i inozemstvu. Od 1998. do 2007. godine član je HZSU u statusu samostalnog umjetnika. Od 2007. godine predaje na Akademiju likovnih umjetnosti u Zagrebu, trenutno u statusu izvanrednog profesora.

Zlatan Vehabović

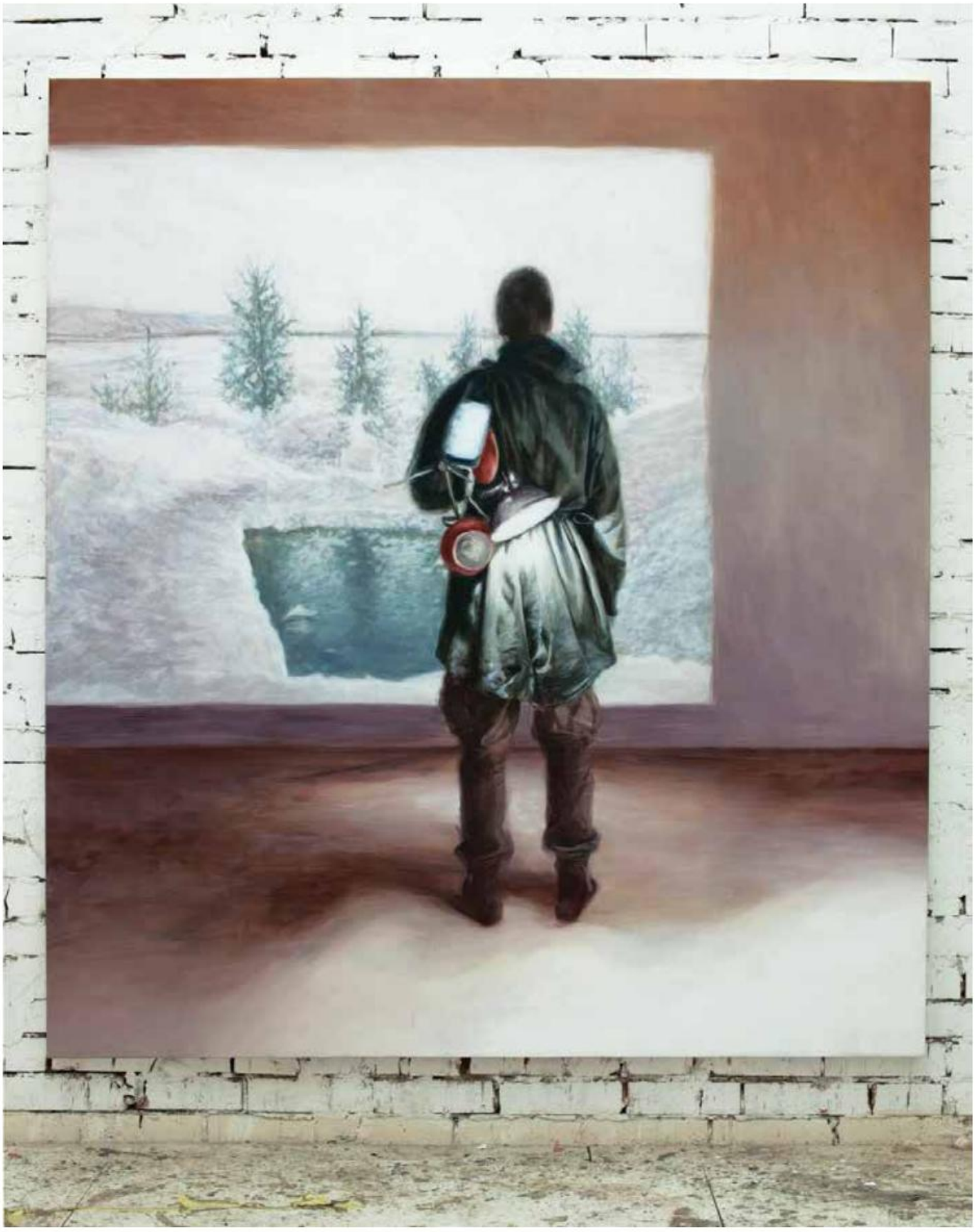

Departure, 2012.

2007.

Zlatan Vehabović rodio se u Banjoj Luci 1982. godine, odakle je s roditeljima, kao desetogodišnji dječak, izbjegao za vrijeme rata. Diplomirao je slikarstvo na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu 2006. godine. Izlagao je na desetak samostalnih izložbi u Hrvatskoj te četrdesetak grupnih u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Sloveniji, Austriji, Njemačkoj, Italiji, Danskoj i SAD-u. Novije izložbe su mu "Gray Would be the Color, If I Had a Heart" u njujorškoj galeriji Marc Straus, "Svako drvo stoji i misli" u Galeriji Galženica u Velikoj Gorici, "Prokleta posada" u zagrebačkoj Kući Lauba, "Like it!" u Muzeju Essl u Klosterneuburgu... Dobitnik je nekoliko nagrada, među kojima se ističu Velika nagrada 49. Zagrebačkog salona 2010., Nagrada Međunarodne organizacije umjetničkih kritičara (AICA), Prva nagrada na natječaju Novi Fragmenti Erste banke 2006. i Druga nagrada Essl Award for Central/ Southeast Europe iste godine u Austriji. Dobitnik je prestižnog rezidencijalnog programa The Arctic Circle za 2016. godinu. Njegove radove otkupilo je nekoliko domaćih i stranih zbirki.

Gdje nađe ovdje ženu koja će ti pozirati?

Došli smo pred zidanicu, koja je iza velike Todinove kuće. Napravljena je za begove kad dođu u lov i u obilazak, a u njoj sada spava i slika Jovan, vidim po razapetom štafelaju pred njom. Bez naročite radoznalosti gledam veliko, ponegdje još mokro, platno na njemu.

"Budalaština!", reče Tahirbeg.

Stvori se Jovan, i bi mi neprijatno ako je čuo, jer Tahirbeg je glasan.

"Gdje nađe ovdje ženu koja će ti pozirati?", smijem se, tim smijehom hoću da zabašurim to što je uzviknuo Tahirbeg.

"Model je iz Krakova, sve ostalo je odavde."

Osjećam se glupo i neprijatno, jer trebalo bi sad da dam nekakav svoj sud, a laik sam u slikarstvu, iako ne više potpun: studirajući arheologiju i istoriju umjetnosti dosta sam već pročitao i vidio iz likovnih umjetnosti, vajarstva naročito, a možda najviše naučio iz razgovora sa Jovanom i slušajući kako na slikama otkriva bratu Huseinu u čemu je tajna.

Gledam sliku, tobože do u pojedinosti, samo da bih što više odgodio trenutak kad ipak moram nešto da kažem.

Ali akt počinje da me uvlači. Mlada žena, uhvaćena sa strane, leži u poljskoj travi poleđice. Ispružila ruku, drži na dlanu pticu koja polijeće. U njenoj pozadini silaze u polje, tako reći ruše se do same nje, strme planinske kose iz crnog neba, koje liči na moje izvorsko grotlo ponornice. U donjem lijevom uglu je ovnujska glava, u desnom cvijet maka. Lijeva i desna ivica slike ostale su neispunjene, dati su samo neki ovlašni obrisi, vjerovatno ni on još ne zna kako će to riješiti.

Kažem da žena "leži", a ona u stvari lebdi. Kao isparenje iz zemlje koje je u ovom trenutku dobilo oblik ženskog tijela, boje mlijeka i kajsije. Kao da se otelo teži, ne tare travu, ili je ono tako lako da ga bez i najmanjeg napora pridržavaju na sebi visoke vlati divljeg poljskog prosa. Ptica na njenom dlanu sa umnogostručenim krilima: prvo krilo je tvrdo i smeđe, a sljedeća kako dalje idu postaju sve mekša i prozračnija, dok posljednje ne postane već sama svjetlost, djeluje mi akustički, čujem lepet.

Misao slike jasna je, možda i suviše. Te bijesne potočine šumskih kosa što se ruše iz crnog grotla neba prijete da odnesu i razdru ljepotu ovog tijela, pa ono hoće da se digne uvis, a nemoćno je, i tu svoju nemoć izražava željom – pticom na dlanu koja polijeće.

Ovan (zašto ovan)?! U lijevom uglu slike zastao je začuđen pred ovim dramatičnim prizorom; ovan, a ne neki meditirajući ljudski profil, zato je tu, vidim najzad, da se pokaže kako čovjek pred svim tim može samo stajati nedužno tup kao ovan. Makov cvijet u desnom uglu našao se tu da bi se s njega prenio po licu akta crvenkast odsjaj tragične nevinosti. (Aha, Jovane, kažem u sebi, sjećam se vrlo dobro, i baš to sam dobro zapamtio: govorio si mom bratu Huseinu kako crveno mora biti u centralnom području slike, a sada sam sebi skačeš u usta!).

Izanđalo, moram priznati, djeluje na mene poslije svih filozofija koje sam upoznao ova slika – ali samo dok ovako izvlačim iz nje njenu priču. A kad je opet pogledam…

To visoko divlje poljsko proso na kom je akt: krošnjice njegovih sitnih cvjetića djeluju kao da je tu pala kratka ljetna kiša pa je na polju svjetlucava rumenkasta isparica. Te strme planinske kose što se ruše do samog tijela: kao da je prsnulo hiperbolisano, crnomodro nebo pa se survava u lavinama. Taj profil ovnujske glave na lijevoj ivici slike: glava neživa, kao iz drveta izdjeljana, iz nje se hiperbolisano ispupčilo oko, prozirno kao dragi kamen u prstenu, hladno pred prizorom koji gleda. Mašta je priču istopila u svoju čudesnu sliku. Prosto da ne povjerujem da je sve ovo uradila Jovanova seljačka ručerda.

"Sviđa mi se", kažem.

"Nije to još gotovo", on rukom pročešlja grguravu crnu kosu.

"To je bilo gotovo prije nego što je započeto", dobaci Tahirbeg, koji nije htio da gleda sliku nego sjeo za sto pred kućom.

(...)

Skender Kulenović, ulomak iz romana "Ponornica"

OMER MUJADŽIĆ

HAJRUDIN KUJUNDŽIĆ

ISMET ICO VOLJEVICA

FADIL HADŽIĆ

FEĐA ŠEHOVIĆ

MERSAD BERBER

IZET ĐUZEL

FADIL VEJZOVIĆ

MUNIR VEJZOVI

HAMO IBRULJ

DINO NURADIN TRTOVAC

HAMO ČAVRK

ĐENANA VOLJEVICA ČIČIĆ

ALEM KORKUT

ZLATAN VEHABOVIĆ

Mersad Berber, Bosanski konj, ulje na papiru, 164 × 196 cm, 1978.

40 KN, 10 KM, 5 EUR

ISSN 1330-5168